

DIRVA

THE FIELD

Nr. 38
Rugs.-Sep. 23, 1954
Cleveland, Ohio

Europa jiesko naujų kelių

(Mūsų Europos bendradarbio)

Kiekvienam stebėtojai aišku, kad Europos politika gyvena labai sunkią krizę. Virš dviejų metų viskas sukosi aplink Europos Gynybos Bendruomenės sutartį. Nesant aiškumo, ar ji iš tikrųjų bus įgyvendinta ar ne, per tą laiką nebuvo imtasi kitokios iniciatyvos. Tiesa, pats senoji kontinento saugumo ramstis — šiaurės Atlanto karinė organizacija — buvo ir toliau tobulinama. Bet kitas, ne mažiau svarbus reikšmas, Vakarų Vokietijos įjungimas į laisvojo pasaulio apsigynimą taip ir liko neišspręstas. Nėgana to. Dargi sugaista daug brangaus laiko.

Gynybos Bendruomenė turėjo simbolizuoti per šimtmečius susikaldžiusios Europos apsigynimą kilnesnių ir visai naujų tikslų vardan. Jai taip pat buvo skirtas uždavinys užversti tą griovį, kuris skiria prancūzų ir vokiečių tautas. Dabar, kai prancūzų parlamentas atsisakė sutartį ratifikuoti, visi tie simboliai subyrėjo kaip vaikai žaisla. O šalia to buvo suteikta didžiulė satisfakcija Maskvai, kurios diplomatija buvo pasistatčiusi savo uždavinį sutrukdinti Europos apsigynimą, pirmoje eilėje — uždelsti Vakarų Vokietijos apsiginklavinimą. Deja, reikčia pripažinti, kad Kremlius šiuo tarpu savo tikslo pasiekė. Tačiau nėra to blogo kas neišeių į gerą. Taip atsitiko ir šiuo atveju. Bent jau dabar aišku, kad reikia išsižadėti tam tikrų politikos metodų, kurie, kaip pasirodė, prie tikslo neveda. Stambus nepasisekimas, kurį išgyvena Europos apsigynimo idėja, tarnauja kaip akstinas naujoms idėjoms atsirasti. Visi Europos kabinetai atsidedę posėdžiauja ir jiesko naujų kelių.

Pats faktas, kad Londonas ėmėsi iniciatyvos, yra labai reikšmingas. Kaip bebūtų, anglams tenka prisiminti dalį kaltės dėl Europos Gynybos Bendruomenės žlugimo. Kai jie atsisakė įeiti į šią Bendruomenę, ką iš dalies galima pateisinti, nes Didžiosios Britanijos interesai nesiriboja vien Europa, tuo pačiu buvo duotas svarus argumentas Europos jungtinės armijos priešininkams Prancūzijoje. Jie negali sutartyje tam tikrą Prancūzijos pažeminimą iki antro ar trečio rango valstybės lygio, nes prancūzų kariuomenė turėjo įsiliesti į bendrąją Europos armiją, tuo tarpu kai britai pasiliko nuošalyje ir pasilaikė laisvę. Lygiu būdu vokiečių socialdemokratų savo neigiamą nusistatymą kancelerio Adenauerio politikai iš dalies argumentuoja tuo, kad Europos apsigynimas tol nesąs pilnutinis, kol Anglija besąlyginiai nesidės su kontinento valstybėmis. O vokiečių politikos suskilimas į du frontus nėra džiuginantis reiškinys. Užtektų, kad socialdemokratų paimtų viršų ir tuomet vėl tektų pakeisti daugelį europinių sąvokų. Vokietijai ligšiol nepavyko surasti tokios viršpartinės užsienio politikos, kuri jungtų tiek poziciją, tiek opoziciją.

Kai Prancūzija atmetė Europos Bendruomenės sutartį, Londonas nuostabiai greit reaguavo, kas savaime nėra jau taip įprastas reiškinys. Labiau panašu į tradicinę laikyseną būtų buvę, jeigu britai būtų laikęsi savo seno dėsno "Wait and see". Tuo tarpu Foreign Office tuojau patmetė mintį, kad jau artimiausiomis dienomis, net iki rugsėjo 15 d., Londone turėtų susirinkti visos valstybės, kurias Europos Gynybos sutartis turėjo apjungti, be to, Didžioji Britanija, Kanada ir Amerikos Jungtinės Valstybės. Bet pasirodė, kad pati mintis dar nėra kaip reikiant paruošta. Konferencija buvo atidėta, o Mr. Edenas leidosi į kelionę.

Atrodo, kad britų politika jiesko tokio naujo sprendimo: vietoje ankščiau projektuoto Vakarų Vokietijos militarinės galios įvedimo į bendrinę Europos armiją reikalinga Bonną įsileisti į šiaurės Atlanto organizaciją (NATO). Bet kadangi toks žygis kelia daug naujų problemų, Edenas nori išsiaiškinti, kokiomis sąlygomis Vokietija galėtų būti priimta į NATO. O širboja vien Europa, tuo pačiu buvo duotas svarus argumentas

lėje kyla iš Prancūzijos siekimo

100 milijonų žmonių balsas

Pavergtosios Jungtinės Tautos

Albanijos, Bulgarijos, Čekoslovakijos, Estijos, Latvijos, Lenkijos LIETUVOS, Rumunijos, Vengrijos laisvinimo organizacijų atstovai, susijungę bendrai kovai prieš sovietinę okupaciją, š. m. rugsėjo 20-21 dd. New Yorke Carnegie Centro patalpose sušaukė Sovietų Pavergtųjų Europos Valstybių Seimą, kuriame visos sovietų pavergtosios valstybės turi lygų balsą ir kuris atstovauja valiai šimto milijonų sovietų pavergtųjų žmonių, kuriems okupantas yra užčiaupęs burnas.

Šios Pavergtosios Jungtinės Tautos bent iš dalies užpildys tą Jungtinių Tautų organizacijoje spragą, kuri susidarė dėl to, kad sovietų pavergtosios valstybės jose arba visai neatsitovaujamose arba, kaip Čekoslovakija ir Lenkija, atstovaujamos okupantinių papugų, nei teisiniu, nei politiniu, nei moraliniu atžvilgiu nieko bendra neturinčių su tikru ir teisėtu valstybės atstovavimu.

Pavergtųjų Jungtinių Tautų Seimas neapsiribos tik sovietų pavergtomis Europos valstybėmis. Pavergtosios Jungtinės Tautos turės didelę reikšmę visų sovietinės agresijos aukų likimui. Jos turės reikšmę komunistinei infiltracijai išryškinti Azijoje ir visur kitur. Be abejo, šios Pavergtosios Jungtinės Tautos turės reikšmę ir JV laisvinimo politikai. Jos taip pat bus priminimas ir perspėjimas visiems tiems atsakingiesiems už žmonijos laisvę ir taiką, kurie vis dar nenori suprasti sovietinių metodų sprogdinti atskirų kraštų vidaus gyvenimo taiką ir juos izoliuoti tarptautiniuose santykiuose. Jos bus perspėjimas ir priminimas ir visiems tiems, kurie moralės principų sąskaita linkę pasirinkti laikinę ramybę, naiviai tikėdami

tuoju pat prasideda klausimai: Ar vokiečiai ne per daug sustiprės? Ar jų ginklai nebus pranašybinių suverenų? Kaip surasti tokią formą, kuri leistų kontroliuoti savo nacionalinę armiją. Bet Vokietijos karinės pajėgos?

VISAM PASAULY

• Europos gynybos konferencija įvyks rugsėjo mėn. 28 d. Londone. Spalio mėn. 14 d. įvyks NATO konferencija, kurioje jau turi būti aišku dėl Vokietijos įtraukimo į apsigynimo sistemą.

• Tautinės Kinijos aviacija tebedaužo raudonųjų artilerijos įtvirtinimus, iš kur buvo apšaudoma Quemoy sala. Bombardavimai, Maskvos pranešimu, baigia raudonųjų kantrybę.

• Raud. Kinijos liaudies kongresas priėmė naują konstituciją, kuri diktatoriaus teises suteikė Mao Tze-tungui. Kongresas įvyko komunistų kraštams įprasta tvarka. Atstovai buvo komunistų partijos parinkti ir balsavo taip, kaip buvo įsakyta.

• Į JAV atvyko Egipto generalinio štabo vadas gen. Mokamed Ibrahim.

• Formozos klausimui suaktualėjus JAV stiprina Pacifiko karo laivyno jėgas. Šiuo metu ten sukiniėjasi daugiau kaip 250 JAV įvairių karo laivų.

• Į JT posėdžius, vadovautį Prancūzijos delegacijai, atvyks pats Mendes-France. Tuo jis išvengs specialios kelionės į Washingtoną, kur galėjo būti nevisiškai draugiškai sutiktas, bet būdamas J. T. posėdžiuose bandys aptarti nelengvą Prancūzijos padėtį.

• Irane, valant komunistinius agentus, suimtas net pats Irano žvalgybos viršininkas. Jam buvo pavesta sekti raudonuosius agentus, bet pats buvo įveltas į raudonųjų tinklą.

Prezidentas Eisenhoweris dažnai keliauja ir jo kelionėms parūpintas naujas lėktuvas Super-Constellation, daug saugiau ir patogiau įrengtas.

Ką mačiau Vengrijoje?

"Neue Zürcher Zeitung" bendradarbiui nelaukiai teko pavažinėti po Vengriją. Vengrija, kaip ir Lietuva, anapus geležinės uždangos, tik Vengrija dar į Sovietų Sąjungą neįjungta. O tokiose neįjungtuose kraštuose dar kiek daugiau savistovumo, negu visiskai Maskvos pavergtuose. Bet ir ten gyvenimas arškesnis. Pasekit tuos įspūdžius.

Plati spygliuotų vielių užtvarka, o už jos užmūnoma apartos žemės juosta skiria Vengriją nuo užsienio. Jokių kitos komunistinės valstybės nesima tokių griežtų priemonių, kaip mi pasotinsią nepasotinamus sovietų apetitus.

Sovietų Pavergtųjų Europos Valstybių Seimas savo darbą numato paskirstyti komisijoms: politinei, socialinei, teisei, ūkinei. Kiekvienos pavergtosios valstybės delegacija seime sudarys 16 atstovų. Lietuvos delegaciją sudaro 8 LLK nariai ir 8 atstovauja viškinės partijos (J. Audenas, K. Bielinis, M. Brakas, B. Nemickas, V. Sidzikauskas, A. Trimakas, P. Vainauskas, V. Vaitiekūnas ir p. J. Balkūnas, E. Devenienė, D. Krivickas, P. Minkūnas, V. Rastenis, J. Repečka, K. Siliūnas, V. Vilimas).

1-moji Pavergtųjų Jungtinių Tautų Seimo pilnatis truko tik dvi dienas: rugsėjo 20-21 dd. Po to seimo pilnatis numatyta sukviešti tik spalio gale. Tuo tarpu seimo komisijos paruos seimui svarstyti projektų. Tarp svarstyti klausimų numatyta: 1. sovietinė agresija, jos padariniai ir jų likvidavimas, 2. Europos apsigynimas, 3. genocidas, 4. priverčiamieji darbai ir deportacijos, 5. profesinių sąjungų teisės, 6. moterų ir jaunimo padėtis, 7. spaudos ir informacijų laisvė, 8. religijos persekiojimai, 9. karo nusikaltimai ir nusikaltėliai, 10. sovietinis teismas, 11. sovietų pavergtųjų valstybių valdžios neteisėtumas, 12. sovietinis kolonializmas ir imperializmas, 13. pabėgėliai ir apatridai, 14. Vakarų prekyba su Rytai, 15. žemės ūkio padėtis sovietų pavergtuose kraštuose, 16. Jungtinių Tautų Chartos revizija ir kt.

Sovietų Pavergtųjų Europos Valstybių Seimas posėdžiauja tiesiai priešais Jungtinių Tautų rūmus. Seimo pilnatis metu prie jo rūmų plėvėsuoja devynių sovietų pavergtųjų valstybių tautinės vėliavos.

"liaudies demokratijos", siekdamas sukludyti savo piliečiams pabėgti į užsienį.

Vengrų pavaldinys turi likti Vengrijoje. Tačiau atrodo, kad dabartiniai valdovai yra nusistatę laisviau įsileisti į savo kraštą lankytojus iš užsienio. Pav., valstybinis kelionių biuras "Ibusz" suorganizavo kelias grupines keliones ryšium su futbolo rungtynėmis tarp Vengrijos ir Anglijos. Po rungtynių buvo leista kelių dienas pasilikti Budapešte. Panašiu būdu numatyta atidaryti sieną, kai komunistinė "Pasaulinė studentų sąjunga" rengia tarptautinių studentų saskrydį. Kaip girdėti, atitinkamos įstaigos projektuojančios ateinančiais metais pra-

dėti vakarų valstybėse tikrą akciją turizmui skatinti, tuo būdu siekdamas ne tikėtai laimėti svetimos valiutos, bet ir tai daroma ir iš propagandinio požiūrio.

Nekomunistiniai žurnalistai, vykę ryšium su minėtomis futbolo rungtynėmis į Budapeštą, gavo jų didžiausiam nusteibimui automatiškai, t. y. be specialaus prašymo leidimą pasilikti Vengrijoje dar 14 dienų. Tokiu būdu aš galėjau pasilikti Vengrijoje dvi savaites. Pačioje sostinėje aš galėjau vaikščioti visiškai vienas, o be to aš atlikau — lydimas užsieny reikalų ministerijos spaudos skyriaus atstovės — dvi keliones į krašto gilumą. Viena kelionė mane nuvedė į naująjį pramonės miestą Stalinvaros ir į Plateno paežerį, antroje gi ejo į rytų Vengrijoje, netoli Rumunijos sienos, esantį provincijos miestą Debreceną ir

(Perkelta į 8 pusl.)

A.a. Gen. Vi. Nagius

Rugsėjo mėn. 15 d. 3 val. ryto, ligoninėje, eidamas 75 metus, mirė gen. Vladas Nagevičius. Buvo gimęs 1880 m. birželio 29 d. Palaidotas rugsėjo mėn. 18 d. Clevelando Kalvarijos kapinėse. Į laidotuves susirinko didelis būrys clevelandiečių, bet buvo atvykusių iš Chicago, New Yorko ir kitur. Lydint į kapus susidarė beveik 100 mašinų kolona.

Willoughby katalikų bažnyčioje buvo atlaikytos gedulingos pamaldos. Prasmingą pamokslą pasakė iš Akrono atvykęs kun. Širvaitis. Pamaldų metu giedojo Čiurlionio ansamblis. Kapuose su velioniu bendruomenės, organizacijų ir bendradarbių vardu atsisveikino St. Barzdukas, pulk. K. Zukas, prof. Oželis, dr. Ingelevičius ir p. S. Oželienė.

K. ZUKO KALBA PRIE A. A. GENEROLO NAGEVICIAUS KAPO, PASAKYTA 1954 M. RUGSĖJO MĖN. 18 D.

"Ne sienos, bet geri piliečiai tvirtovės stiprybę sudaro" — taip į mus byloja senovės graikų išminčiai. Didžiai nuliūdę susirinkome palydėti amžinybėn vieną, žymiausių, garbingiausių lietuvių,

1918 m. pabaigoje, dar nepajaus garbei.

(Perkelta į 6-tą pusl.)

Prezidento Eisenhowerio vasaros rezidencijoje įvyko Tautinės Saugumo Tarybos pasitarimai, daugiausia liečią Formozos-Kinijos reikalus. Iš kairės: Arthur Flemming, Adm. Arthur W. Radford — jungtinių štabo vadas, George Humphrey — izdo sekretorius, J. Edgar Hoover — F.B.I. direktorius, Prezidentas Eisenhoweris, Lewis Strauss — pirmininkas atominės energijos komisijos, Viceprezidentas Nixon, Charles Wilson — gynybos sekretorius ir John Foster Dulles — Valstybės sekretorius.

Lithuanian Weekly, published by American Lithuanian Press & Radio Ass'n VILNIS, Inc. (Non-profit), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. Telephone: Henderson 1-6344. Issued in Cleveland every Thursday. Editor: Barys Gaidžiūnas.

Entered as Second-Class matter December 6th, 1915, at Cleveland under the act of March 3, 1879. Subscription per year in advance: In the United States — \$5.00 in Canada — \$5.50, elsewhere — \$6.50. Single copy — 10 cents.

Lietuviškas savaitraštis, leidžiamas VILNIES, Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radio D-Jos (Inkorp. ne pelnui), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. Telefonas: Henderson 1-6344. Išleista Clevelande kas ketvirtadienį. Redaktorius: Barys Gaidžiūnas. Registrata kaip antrasis klasės siunta 1915 m. gruodžio 6 d., Clevelande pagal 1879 m. kovo 2 d. įstatymą. Prenumerata metams iš anksto: Jungt. Amerikos Valstybėse \$5.00, Kanadoje — \$5.50, kitur — \$6.50. Atak. Nr. kaina 10 centų.

• Romos radijo lietuviškos transliacijos pradėtos 1952 m. gegužės 4 d. Tada buvo 15 minučių transliacijos šešius kartus savaitėje. Dabar kasdien transliuojama 20 minučių programa. Programą tvarko Dr. J. Gailius. Jos girdimos 21.35 val. Vid. Europos laiku bangomis 19.58, 25.21 ir 41.15.

• Romoje statomaj filmoj "Trojos arklys" vienas iš svarbiausių vaidmenų — Paris — atiteko lietuviui Jokūbui Šernui. N. Lietuvos Nepriklausomybės akto pasirašiusio šerno sūnui, kuris visada pažymi savo lietuvišką kilmę.

• Kuršių Neringa yra atitverta ir į ją tegalima patekti tik su specialiais leidimais, kuriuos išduoda sovietinė MVD įstaiga Karaliaučiuje. Aplinkui vaizdas esys nykus, rusų civilii esą maža. Beveik visose Samby krašto svarbesnėse vietovėse veikia Sovietų greitieji teismai, kurie per kelias minutes gyventojus, ypač jei tie ką iš bado mėgina "susiorganizuoti" iš sovietinių sandėlių, vidutiniškai nubaudžia nuo 5 iki 10 metų sunkių darbų kalejimo.

• St. Grabliauskas, vokiškų radijo aparatų atstovas, prekybos reikalais dviems mėnesiams išvyko į Europą.

• Kom. rašytojų suvažiavimas įvyko Vilniuje. Jį atidarė A.

CHICAGOS GYDYTOJAI

Tel. ofiso Virginia 7-6583
Rezidencijos RPublic 7-7868

Dr. S. Biežis

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2201 West Cermak Road
VAL.: 1-3 popiet ir 7-8 v. vak.
Tėčiad. ir sekmd. ofisas uždarytas.
Seštad. tik nuo 1-3 val. popiet.
Rezid. 3241 W. 66th PLACE

Dr. Antanas Rudokas, O. D.

Tikrina akis ir pritaiko akinius
keičia stiklus ir rėmus.
4701 S. Damen Ave., Chicago III.
Saukite — YA. 7-7381

Prima: vakarais 6 iki 9, seštad.
10 ryto iki 4, trečiad. ir sekmd.
tik susitarus

Tel. ofiso ARmitage 6-0161
Tel. buto GRaceland 2-9203

Dr. Juozas Bartkus

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Norvest Medical Center
2336 West Chicago Ave.,
Chicago 22, Ill.

VAL.: 1-3:30, 6-8:30 p. p. pirmad.,
antrad., ketvirtad., penktad.,
10 ryto — 1 p. p. trečiadieniais
12-4 p. p. šeštadieniais.

IR

Dr. I. Kuras-Ramunis

Spec.: KODIKIŲ ir VAIKŲ LIGOS
VAL.: darbo dienomis 3-5 ir 6-8 v. v.
išskyrus trečiadieniais 6-8 v. v.
seštad.: 10-12 v. r. — 1-3 v. p. p.

Dr. Jaras Ramunis

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
VAL.: antrad. ir ketvirtad. 7-8:30 v. v.
seštad. 3-5 v. p. p. ir pagal susitarimą
7156 S. Western Ave.
MEDICAL CENTER
TEL.: Kabineto RPublic 7-1168
Buto: Walbrook 6-3765

Lietuviai Omahos minėjime

PARADAS

Rugpjūčio mėn. 28 d. 11 val. buvo sustabdytas judėjimas eilėje Omahos centrinių gatvių, kuriomis iš lėto slinko įvairiai išpuošti vežimai — platformos ir organizacijų bei mokyklų eisenos su orkestrais. Tai parodo eisenos, kuri buvo suorganizuota taip pat Omahos šimtmečio garbei.

Parade dalyvavo 60 vežimų, apie 1500 žmonių ir 13 orkestrų. Parado eisenos priekyje ant arklio jojo aktorius Jeffrey Lynn, vaidinęs Omahos dvasią istoriniame spektaklyje. Už jo automobiluose važiuojo valdžios bei Omahos šimtmečiui minėti komiteto atstovai, toliau — tautybų vežimai ir galiausiai — prekybos bei pramonės reklaminiai vežimai.

Parade dalyvavo daugiau tautybų, negu istoriniame spektaklyje. Tautybų vaizduojamieji objektai buvo šie:

Vokiečių — ant uolos Reino pakrantėje sėdinti ir besisukantys plaukai Lorelei.
Svedų — barzdoti vikingai, kurie dar prieš Kolumbą rado kelią į Ameriką.

Kroatai — kardinolas Stepi-
nec persekiojamas komunistų.

my. Visi pranešimai lietuvių žemės ūkį: sėją, pasėlių priežiūrą, derliaus nuėmimą ir paruošų plano įvykdymą. Pastarasis klausimas, kaip aiškėja iš to paties radijo pranešimo, ir buvo svarbiausias, nes, komunistai Lietuvoje Kučino ir TSRS paruošų įgaliojimo Lietuvai Karecko praneši-

lenkai — Laisvės varpas ir lenkai kariai.

Danai — didžiulė knyga vaizduojanti K. Anderseno pasakas. Vengrai — Vengrijos ir Nebraskos žemėlapiai; tarp jų pakabintas kaspinas, jungiąs Budapestą ir Omahą.

Italai — italų muzikus, gyvenusius Italijoje ir Omahoj.

Ukrainai — mergina ukrainų tautiniais rūbais ir surištomis rankomis vaizdavo pavergtą Ukrainą.

Ir pagaliau lietuvių, ties kuriu stabtelis kiek ilgiau.

Lietuvių vežimas vaizdavo pavergtą Lietuvą, laukiančią pagalbos iš Amerikos. Viename platformos gale — Amerikos žemyno pakraštys su Laisvės statula, kitame gale — Baltijos jūra, Lietuvos. Čia moteris su vaikais suknubę prie išversto kryžiaus, šalia stovi nusiminęs vyras su našta ant pečių, o kiek į šalį nuo jų — trys lietuviškos tautinios rūbos, kurių viena pakėlus link Laisvės statulos, kurią saugo du ginkluoti rusų raudonarmiečiai. Vienoje ir kitoje vežimo pusėje ejo 4 mokyklinio amžiaus mergaitės pasipuošusios tautiniais rūbais.

Užpakalyje vežimo taip pat tautiniuose rūbuose — ansambliečiai. Eisenai vadovavo J. Sarka.

Nors lietuvių vežimo vaizduojamoji prasmė buvo ne į temą, nes miestų gimtadienio minėjimas tai džiaugsmo šventė, tačiau dienraštis "World Herald" bendrame parado vežimų aprašyme paskyrė jam daugiausia vietos. Kai kitų tautybų vežimų prasmę nusakė tik keliais žodžiais, lietuvių vežimo sceną gan detalčiai aprašė. Be to, dar pridėjo, jog lietuvių vežimas buvo toks jaudinantis, kad jo pasirodymas buvo sutinkamas garsiais plojimais. Parado aprašymas buvo įdėtas dienraščio pirmame puslapyje. Gi 3-čiame puslapyje dienraščio reporteris dar duoda iš parado visą eilę smulkių žinučių, o pačioj pirmoj iš jų, dar trumpai aprašo lietuvių vežimo "raudonarmiečių" bei jų uniformas, pridėdamas ir vieno "raudonarmiečio" (V. Dzigos) pareiškimą: "Mes tas uniformas esame matę ir jų nemėgstame". Virš tų visų žinučių stambus užrašas: "Lithuanians Enjoy Dig at Russ Oppressors". O paskutiniame puslapyje parodo nuotraukos tik trys: lietuvių, vengrių ir danų.

Parada, kuris tęsėsi apie 2 valandas, "World Herald" spėjimu stebėjo apie 75-85 tūkstantį žmonių.

Parade lietuvių vežimą lydėjo ir ant jo važiuojo beveik išimtinai ansambliečiai. Tuo jie, žinoma, savo dalį į šį pasirodymą įnešė. Tačiau didžiausias nuopelnas dėl šio puikiai pavykusio parodo priklauso tiems, kurie eilę vakarų iki vėlyvos nakties dirbo iki lietuvių vežimo paruošė. Štai jie:

Vadovavimas ir organizacinė pusė — inž. J. Damijonaitis. Vaizduojamoji idėja ir režisūra — rež. G. Velička. Projektavimo darbai — B. Sulskis. Techniškuosius vežimo darbus atliko: J. Deksnys, J. Jablonskis, P. Mikalauskas, V. Arlauskas, F. Pabilionis ir Starkevičius. O dažnai ir inž. J. Damijonaitis bei komiteto reikalų vedėjas — P. Adamonis su plaktukais rankose apie vežimą triūsė. J. Sakalas organizavo ansambliečių eiseną, I. Pabilionienė — mergaičių špalerius abipus vežimo, M. Mockienė pasiūvė Laisvės statulai rūbus ir Pr. Kavaliauskas — parūpino rūbus ir pasiūvė kepurės raudonarmiečiams.

-Vežimo įgulą sudarė: Z. Kloviskytė — Laisvės statula, Lie-

tuvių šeima: V. Sederavičius, M. Mockienė, E. Naujokaitytė ir A. Dapšys. Trys lietuviškos: E. Gartigaitė, G. Kavaliauskaitė ir F. Pabilionytė. Raudonarmiečiai: V. Dzigas ir A. Vasiliauskas. Mergaitės — špaleriai: R. Cicėnaitė, B. Laureckytė, R. Micutaitė, V. Mockutė, M. ir R. Petrikonytės, A. Sabaliauskaitė ir Z. Vingelytė. J. P.

H. Kačinskas šios savaitės pabaigoje atvyksta iš Chicago, kur jau kelinta savaitę veikalas yra repetuojamas.

BUTEIGIDŽIO PULKO KARIAMS

Yra kilęs sumanymas surengti būvusius 7 pėstininkų žemaičių Kunigaikščio Butegidžio pulko karių ir jų šeimų, gyvenančių Chicagoje ir apylinkėse, susibūrimą-pobūvį, kuris įvyktų spalio mėn. 23 d. M. Pauparo salėje, 7258 So. Maplewood Ave. (VI 7-9848).

Iniciatoriai maloniai kviečia visus minėto pulko karius ir šeimą iki spalio mėn. 1 d. susirūsti su A. Skrebiu, 4321 So. Artesian Ave. (VI 7-0299) iki 4 val. p. p., arba J. Petruiliu, 2462 W. 46 Pl. (LA 3-6982), pranešant dalyvių skaičių.

Susidarius pakankamam užinresuotų skaičiui bus suteikta išsami informacija tuo reikalu.

Tikimasi, kad bus parodytas tinkamas susidomėjimas ir tokiu būdu bus sudaryta proga jaukioje nuotaikoje praleisti vakarą.

DETROIT

TEVŲ ŽINIAI

Pranešame, kad Detroito Lietuvių Seštadieninės mokyklos mokinių tėvų susirinkimas įvyks rugsėjo mėn. 26 d. 12:30 val., Sv. Antano parapijines mokyklos patalpose. Tėvai kviečiami kuo skaitlingiausiai atsilankyti.

WATERBURY

Rugsėjo 12 d. Waterbury įsteigė Pabaltijo Moterų Tarybos Lietuvių Atstovybės Klubas. Susirinkimą atidarė Lietuvių Moterų Atstovybės narė ir Klubo iniciatorė Ona Saulaitienė. Susirinkimui pirmininkavo Danutė Venclauskaitė. Apie PMT, Lietuvių Atstovybės, jos įgaliotinių ir klubų veikimą plačiai kalbėjo PMT ir Lietuvių Atstovybės pirmininkė Lilija Bielešienė. Klubas valdybos išrinktos: O. Saulaitienė, Tarušienė, L. Krasauskienė, M. Žilinskienė ir Tonkūnienė. Revizijos Komisijon — Paškevičienė ir Kudirkienė.

SPAUDOS IŠKOVIMO 50 METŲ SUKAKTUVINIS LEIDINYS — LITERATŪROS METRAŠTIS GABIJA

JAU SPAUDOJE IR PASIRODYS ŠI RUDENI. Šioje didžiulėje knygoje su savo naujausia kūryba dalyvauja kelios dešimtys lietuvių rašytojų. Metraštinę redaguoja Jonas Aistis ir Stp. Zobarskas.

Ši knyga — tai kovojančio ir nepasiduodančio lietuvių atsparos dokumentas. Ji vaizdžiau už viską kalbės apie mūsų tautos teisę turėti savo kalbą, raštą, laisvę ir tikėjimą.

Būkite šios knygos garbės prenumeratoriai — padėkite leidyklai atlikti sunkų šio didžiulio veikalo išleidimo darbą. Prenumerata priimama iki 8 m. spalio 15 dienos. Prenumeratorių pavardės bus paskelbtos knygoje.

Metraštinis bus didelio formato, įristas į kietus drobės viršelius, kainuos \$6.00. Prenumeruojant iš anksto — tik \$5.00.

GABIJA, 335 Union Ave., Brooklyn 11, N. Y. (40)

Rašomosios mašinėlės visų geriausių firmų, o jų tarpe garsiosios SMITH-CORONA, bet kurios kalbos raidynais, — išsimokėtina. Naujausi modeliai. Lietuviškas raidynas greta pilno ir nepakeisto amerikoniško. Kainos nuo \$67.50 ir augėliau. V. BARTKUS. Adr.: 712 E. 92 St., Cleveland 8, Ohio. Tel.: LI 1-6716.

VANAGAITIS

KNYGA

jau gaunama Dirvoje. Siųskite \$2.00 ir labai daug patirsite apie Amerikos lietuvių gyvenimą.

DIRVA: 1272 E. 71 St.

Cleveland 3, Ohio

GREETINGS and BEST WISHES To Our Friends and Patrons

CLEVELAND FABRIC SHOP

13560 Euclid Ave.

GL 1-8523

563 East 185th St. off Lake Shore Blvd.

IV 1-6832

GREETINGS and BEST WISHES To All the Lithuanian People

CLEVELAND RESERVE UNDERWRITERS, INC.

1105 Chester Avenue

PR 1-6000

GREETINGS and BEST WISHES

NOTTINGHAM STEEL COMPANY

CLEVELAND, OHIO

4510 DIVISION AVENUE

AT 1-5100

Best Wishes to Our Friends and Patrons

KINGSBURY COAL COMPANY

1635 EAST 39th ST.

UT 1-8000

SEE US OR CALL US WE CARRY THE FINEST IN COAL

WE GIVE EAGLE STAMPS

Tad. H. Smukler, Mgr.

Greetings and Best Wishes to Our Friends & Patrons

FRIEDMAN BROS., INC.

DISTINCTIVELY STYLED FURS

1825 EAST 13th STREET

CH 1-4272

Muz. Aleksandras Kočiūnas

mini 25 metų veiklos sukaktį

J. VASAITIS

Šiemet sueina 25 metai, kai muzikas Aleksandras Kučiūnas pradėjo viešai reikštis savo muzikine veikla. 1929 metais Šakių Naumiestyje jis pirmą kartą išėjo į sceną akompanuoti Lietuvos operos solistams tebūdamas vos 15-kos metų jaunuolis. Jau tuo metu jis stebino tiek muzikus, tiek žiūrovus savo nepaprastais gabumais muzikoje, pareikškusiais tokia jaunime amžinyje. Nuo to laiko nuolat matėme A. Kučiūną akompanuojant žymesniems parengimams, diriguojant orkestrams. Jis visuomet buvo mūsų entuziastingai sutinkamas ir palydimas ir skynė sau ir savo bendradarbiams pelnytą pripažinimą. Šiandien A. Kučiūnas yra vienas iš populiariausių mūsų muzikos darbuotojų ir akompaniatorių. Sunku ir įsivaizduoti kaip atrodytų darbas įvairių parengimų progomis, jei neturėtume savo tarpe šio muziko.

A. Kučiūno pasisekimo paslaptis glūdi jo nepaprastuose įgimtuose gabumuose, jo asmenybei ir muzikinėje kultūroje, kurią jis įgijo ilgai ir giliai besimokslindamas Lietuvoje ir užsienyje, jo nepaprastai greitoje orientacijoje koncertų metu ir, pagaliau, jam pačios prigimties suteiktoje artistiškoje struktūroje. Tačiau bene pati svarbiausia jo pasisekimo priežastis yra jo savybė eiti į viešumą tik pilnai pasirušavęs, tik gerai susiorganizavęs ir tik ten, kur yra įmanoma išvystyti estetinę pasigėrėjimą. Todėl ten, kur matome A. Kučiūną dalyvaujančią, visada turime progą gerėtis augsto lygio muzikine kultūra ir didžiuliu savo tautiškumo pasiektais laimėjimais. Tai yra savybė, kurią retam muzikui tepasiseka įsigyti.

Be savo pagrindinės srities — akompanavimo muz. A. Kučiūnas dar yra žymus muzikos srities žurnalistas, populiariausias, apžvalgininkas, knygos autorius. Lietuvoje jis yra išleides knyga apie Richardą Wagnerį. Jis Lietuvoje ir tremtyje organizuoja koncertus, diriguoja orkestrams, dirba teatre. Atliekamu nuo visomeninio darbo laiku tęsia ir haigia muzikos studijas ir siekia pažinti, be muzikos, net ir kitų mokslų sritis — studijuoja teisę.

Savo muzikinės veiklos 25 metų sukaktį atžymėti A. Kučiūnas rengia spalio 31 dieną koncertą Maria High School auditorijoje, Chicagoje (6727 S. California Blvd.). Šiame koncerte dalyvaus Chicago simfonijos orkestras — vienas garsiausių pasaulyje. Tam orkestrui A. Kučiūnas diriguos. Taip pat pasirodys kaip solistas — pianistas. Nauja šiame koncerte bus ir tai, kad turėsime progą matyti mūsų maestro grojant piano solo ir tuo pačiu metu diriguojant orkestrui. Turėdami galvoje A. Kučiūno muzikinę ambiciją galime laukti didelių siurprizų.

Muz. A. Kučiūno atsidėjimas muzikiniam darbiui Chicagoje reiškiasi ne vien savais pasirodymais, bet ir pastangomis perduoti muzikinę kultūrą ir savo

sugebėjimus priaugusiai lietuvių kartai. Jau kelinti metai čia veikia jo suorganizuotas muzikos mokinių ratelis. Patekę į jo muzikinę globą mokiniai yra laimingi tuo, kad turi progą tobulintis muzikoje pas tikrą auklėtoją, pedagogą, tuo išvengdami dažnai pragaistingai nulemiančios amatininko muzikos mokytojo įtakos ir gal ne vienas išgelbėdamas savo talentą. Jo mokinių koncertai jau yra labai patrauklūs ne tik mokinių tėvams, bet ir plačiajai visuomenei. Per šio pavasario koncerte International House salėje dalyvavo labai rūpestingai paruošti solistai pradedant vaikų darželio amžiumi ir baigiant tokiomis meno jėgomis kaip sopranas Monika Kripkauskienė, bosas Jonas Vaznelis, sopranas Danutė Stankaitytė, pianistas Manigirdas Motekaitis, pianistas Antanas Smetona ir kiti. Tokio koncerto metu ne tik jauti estetinį pasigėrėjimą besiklausydamas sklandžiai paruoštų ir sumaniai parinktų dalykų, bet ir akivaizdžiai matai, kaip vystosi muzikos meno žmogus, kaip viskas palaipsniui auga į meno augštumą.

Gyvenamojo laiko reklaminiai papročiai dažnai nukreipia mūsų dėmesį klaidinga kryptimi. Dažnai neparodome reikiamo dėmesio ten, kur logika reikalauja, daug kur išauštiname antraišles jėgas vietoj pirmiečių. Pirmas klausimas visada turėtų būti ne kas rengiamo, bet kas rengia. Taip ir A. Kučiūno mokinių koncertai yra verti masinio dėmesio.

Tikrų talentų, augšto lygio meno jėgų retai teiškyla tautos. Todėl kiekvienos tautos interesuose yra juos ugdyti ir visapusiškai palaikyti. Didžiausia parama yra mūsų dėmesys jų darbams.

VERTINGO KONCERTO BELAUKIANT

Ateinantį sekmadienį, Slovėnų salėje, girdėsime du mūsų didžiulius scenos menininkus: Vihniaus Operos primadoną — lyrinį sopraną J u z e A u g a i t y t e ir smuikininką — virtuozą Izidorį Vasi-
liūną.

Juzė Augaitytė šiemet atšventė 20-ties metų meninės veiklos sukaktį. Dainavimo mokslus ji ėjo Klaipėdos ir Milano konservatorijose. Nuo 1933 metų Kauno, vėliau Vilniaus operoje dainavo visas pirmajies lyrinio soprano partijas: kaip Fauste — Margaritos, Madame Butterfly — Butterfly, Romeo ir Julija — Julijos, Bohemoje — Mimi, Carmen — Michaela ir kitas. Bet Juzė Augaitytė jau nepriklausomai Lietuvoje pasireiškė kaip puiki koncertų dainininkė. Greta Vincės Jonuškaitės, ji turėjo paruošusi plačiausia, ypač lietuviškų dainų, repertuarą ir nuolat davė koncertus, net atskirus rečitalius Lietuvoje, ir užsienyje. Šiuo metu J. Augaitytė turi savo dainavimo studiją

Džiaugdamiesi mūsų mielojo jubilato nuveiktais darbais ir pasiektais laimėjimais turėtume nepamiršti jį kuo skaitlingiau pasveikinti šios sukakties proga, pareikšti jam savo simpatijas pasigėrėdami jo koncertu ir palinkėdami jam dar daug ir ilga darbuotis mūsų tautai.

ISTIKUS GAISRO NELAIMEI

Kada jūsų namai arba rąkandai tampa sunaikinti arba sugadinti ugnies, kreipkitės į P. J. KERSIS, dėl apkaivimo, ko visada reikalauja draudros kompanijos pirm, ne už išmoką už nuostolius.

P. J. KERSIS
609 Society for Saving Bld.
Telef.: MAin 1-1773.
Rezidencija: PENINSULA 2521

Philadelphijoje ir dėsto dainavimą Franco Fornese muzikos studijoje Phil., Pa.

Izidorius Vasilūnas smuiko mokslus baigė Kauno Konservatorijoje, pas profesorius Vl. Motiekaitį ir Stender. Grojo koncertmeisteriu Kauno operoje bei Vienos radiofono simfoniniame orkestre. Vokietijoje — Dillin-

gene buvo sudaręs styginį kvartetą ir davė eilę puikių koncertų. Kurį laiką buvo Kolumbijos sostinėje, Bogotoje, Cauca universiteto profesorius.

Kaip solistas — virtuozas I. Vasilūnas turi visus garsiusius privalumus: gražų-siltą toną, laisvą — virtuozinę techniką ir subtilų atliekamųjų kūrinių iš-

jautimą, užtat jo koncertai visur ir visuomet klausytojų šilčiai primami ir kritikų augštai vertinami.

Su džiaugsmu tenka sveikinti svečius menininkus atvykstančius į Clevelandą ir laukti malonios progos pasigėrėti jų pertekliu menu.

A. Mikulskis

104 metai gaminimo patyrimo

kiekvienoj dėžėj...

STROH'S

Nuo 1850 m. puikus skonis ir atsargus paruošimas laimėjo Stroh's tikrai gero alaus vardą. Pamėginkit jį šiandien. Pamėkit puikų Stroh's skonių — Vienintelio Amerikos alaus, gaminto 2000 lūpsnių ugnimi.

Jums patiks

Stroh's

jis yra šviesesnis!

Dabar už vietines kainas

CARMEN

PROSPER MERIMEE

Vertė V. Gintautas-Kavaliauskas

(Tęsinys iš pereinamojo numerio)

— Aš sovėjau viduryje kambario su visais pirkiniais, nežinodamas, kur juos dėti. Ji viską numetė ant žemės ir pasikabino man ant kaklo.

— Aš tau apmokau savo skolas, aš apmokau savo skolas, tai eiles (Cales — vardas, kuriuo save vadina čigonai) įstatymas.

— O, senjore, toji diena! Toji diena!...

Kai aš apie ją pamąstau, užmirštu viską.

Banditas valandėlę nutilo, paskui, vėl užsidegęs cigara, tęsė:

Mes praleidome drauge ištisą dieną — valgydami, gerdami ir t.t. Kai ji privalgė saldinių, kaip šešerių metų vaikas, ji jį saujomis prikišo į senės vandens švotį. "Tai bus jai puikus gėrimas", kalbėjo Carmen ir traukė yemas, mėtydama jas į sieną: "Kad šis senės paliktų ramybėje", — kalbėjo ji. Nebuvo kvailystės, kurios ji būtų nedarusi. Aš jai pasakiau, kad norėčiau ją matyti šokančią, bet kur gauti braškiučių. Tuoj pat ji pagriebia vienintelę senės lėkštę, sudaužo ją ir šoka "romalis", braškindama parcelano šukėmis, lyg dramblio kauko ar juodmedžio barškučiais. Turiu jums pasakyti, kad su ja nebuvo nuobodu. Vakariui atėjus, išgirdau bugną.

— Metas eiti į kareivines patikrinimo, — tariau aš.

— Į kareivines? — tarė ji nepatenkinamai.

— Negi tu esi negras, kad leidiesi varijamas su rykšte. Drabužiais ir charakteriu tu esi tikra canarėlė. (Ispanų dragūnų uniforma geltona). Fui, drąsos turi nedau-

giau už viščiuką.

Aš pasilikau, iš anksto nusprenddamas pakliūti daboklėn. Rytojaus dieną ji pirmoji pradėjo kalbėti apie skyrimąsi.

— Klausyk, Joseito, — tarė ji, — tau aš atsiliginau? Pagal mūsų įstatymus aš tau nieko neskolina, nes tu esi "payllo". Tačiau tu esi dailus vyrukas, ir man patinka. Mes dabar nieko vienas antram neskolingi. Viso gero.

Aš paklausiau, kada vėl galėčiau ją pamatyti.

— Kai tu būsi netoks naivus, — atsakė ji juokdamasi. Paskui, rimtesniu tonu: — Ar žinai, mano sūnau, jog aš manau, kad tave truputį myliu. Bet tai negali ilgai tęstis. Šuo ir vilkas ilgai santaikioje gyventi negali. Jei tu priimtum čigonų įstatymus, galbūt aš ir norėčiau būti tavo "romi". Bet tai kvailystės, tai negali būti. Kur tau! Mano bernel, tikėk manim, tu jį lengvai išsizdėsi. Tu sutikai velnią. Taip, velnią. Jis nevisuomet yra juodas ir jis tau sprando dar nenusuko. Aš nešioju vilnonę sknelę, bet aš nesu avis. Eik ir uždeg žvakę prie savo Majari (Švč. Panelė), ji tai labai yra užsitarnavusi. Negalvok apie Carmencitą, nes ji tave apvesdins su našle medinėmis kojomis. (Našlė medinėmis kojomis — kartuvės).

Taip kalbėdamas, ji nuėmė durų ramstį ir, atsidūrusi gatvėje, apsisupo savo mantelija ir dingo man iš akių.

Ji sakė tiesą. Būčiau buvęs daug laimingesnis, jei būčiau apie ją daugiau niekad nebegalvojęs, tačiau nuo tos dienos Candilejo gatvėje aš apie nieką daugiau galvoti

negalėjau. Visą dieną vaikščiojau, tikėdamasis ją sutikti. Klausinėčiau apie ją senę ir cukrainės pirkli. Viens ir kitas pasakė, kad ji iškeliavo į Labaro — jie taip vadina Portugaliją. Atrodė, jie taip kalbėjo Carmen įsakytai, ir aš netrukus pastebėjau, kad jiedu meluoja.

Praėjus kelioms savaitėms po atsilikimo Candilejo gatvėje, aš ėjau sargybą prie vieno miesto vartų. Netoli nuo jų buvo sienoje skylė. Dienomis ten buvo dirbama, o naktį buvo pastatomas sargas, kad būtų apsaugota nuo juodosios rinkos prekybininkų. Dienos metu aš pastebėjau Lillas Pastią, slankiojantį aplink sargybinius ir kalbantį su kairuriais mano draugais. Visi jį pažino, o jo žuvis ir pyragaičius — dar geriau. Jis priėjo prie manęs ir paklausė, ar aš neturįs kokių nors žinių apie Carmen.

— Ne, — atsakiau aš jam.

— Tad, kūmai, jūs jį netrukus gausite.

Ir jis neklydo. Naktį aš ėjau sargybą prie sienos skylės. Kai tik brigadininkas pasitraukė, pamaciau prieš mane ateinančią moterį. Širdis nujautė, kad tai Carmen. Tačiau aš sušukau:

— Stok! Čia eiti uždrausta.

— Nebūk toks piktas, — tarė ji, norėdama, kad aš ją pažinčiau.

— Ka? Tu čia, Carmen!

— Taip, mano tautietė. Pakalbėkime truputį, tik protingai. Ar nenorėtum uždirbti doro. (Ispanų pinigais 5 pesetų vertės). Netrukus čia atvyks žmonės su ryšuliais — praleisk juos.

— Ne, — atsakiau aš: — Aš jų nepraleisiu — tai įsakymas.

— Įsakymas! Įsakymas! Candilejo gatvėje apie įsakymą tu negalvojai.

— O, — atsakiau aš, sumišęs vien tik tai prisiminti: — Tai verta užmiršti ir įsakymą, bet kontrobandininkų pinigų aš nenoriu.

— Tad, jei tu nenori pinigų, gal norėtum dar kartą nueiti pietauti pas senąją Daratą?

— Ne, — tariau, smaugiamas prisiversino atsakymo, — negalini.

— Gerai! Jei su tavim taip sunku susikalbėti, aš žinau, kur kreiptis. Pasiūlysiu nueiti pas Daratą tavo karininkui. Jis, atrodė, geras vaikinys ir pastatys sargyboje joki vyruką, kuris nematys tai, kas reikia matyti. Lik sveikas, kanarėlė. Aš juoksiaus tą dieną, kada bus įsakymas tave pakarti.

Mano silpnybė buvo ją pašaukti grįžti, pridėti praleisti, jeigu reikės, ir visą bohēmą, kad tik gaudiau trokštamą atlyginimą. Ji prisiekė išpildyti pažadą rytojaus dieną ir nubėgo pranešti savo draugams, kurie buvo už poros žingsnių. Jų buvo penketas, tarp kurių buvo ir Pastia, apsikrovęs angliškomis prekėmis. Carmen ėjo žvalgo pareigas. Ji turėjo savo barškaliu įspėti, kai tik pamatys sargybinius; bet nereikėjo. Juodarininkai visa atliko vienu akimirksniu.

Kitą dieną vėjau į Candilejo gatvę. Teko Carmen laukti, ir ji atėjo gana blogai nusiteikusi.

— Nemėgstu žmonių, kurie nori būti maldaujami, — tarė ji. — Pirmą kartą tu man padarei daug didesnę patarnavimą, nežinodamas, ar už tai ką nors gausi. Vakare tu su manimi derėjaisi. Nežinau, ko aš čia atejau, nes tavęs aš jau nebemyliu. Še tau doro už tavo triušą, imk ir eik sau.

Maža betruko, kad tą pinigą būčiau sviedęs jai į veidą, ir labai turėjau valdytis, kad jos nesumuščiau. Gerą valandą pasigimėję, išėjau piktas. Kiek laiko lyg pamišęs vaikščiojau šen ir ten po miestą, pagaliau įėjau į bažnyčią ir, susiradęs tamsiausią kampelį, galilai verkiau. Staiga išgirdaus balsą:

— Dragūnas ašarose! Aš iš jų padarysiu mėlės gėrimą.

Pakeliau akis. Priešais mane stovėjo

Carmen.

— Na, manų tautietė, — vis dar pyksti ant manęs, — tarė ji. — Kas bebūtų, tave reikia mylėti, nes, kai tik tu išėjai, nežinau, kas su manimi darosi. Dabar, matai, aš tave klausiu ar nori vykti į Candilejo gatvę.

Vadinasi, mudu susitaikėme. Tačiau Carmen nuotaika buvo tokia, kaip ir mūsų krašto oras. Mūsų kalnuose niekad audra nebūna taip arti, kaip tada, kada saulė gražiausiai spindi.

Ji prižadėjo ateiti į pasimatymą pas Daratą, bet neatėjo. Darata man ėmė pasakoti, kad Carmen vėl išvyko čigonų reikalais į Labaro. Iš patyrimo žinodamas, kiek tuo galiu tikėti, įieskojau Carmen visur, kur tik galėjau tikėti ją rasti, ir dvidešimt kartų per dieną pereidavau Candilejo gatvę. Vieną vakarą buvau pas Daratą, kurią aš, duodamas jai retkarčiais stiklą aniseto, buvau jau beveik prisijaukęs, kai įėjo Carmen su jaunu vyru, vienu mūsų pulko leitenantu.

— Tuojau eik šalin iš čia, — tarė ji man baskiskai.

Aš sumišau ir labai supykau.

— O ką tu čia veiki? — paklausė leitenantas. — Pranyk iš čia!

Buvau lyg stabo ištiktas ir negalėjau nei pajudėti. Karininkas, matydamas, kad aš neišeinu ir kad net nenusiėmiau nei savo kepurės, supykęs paėmė mane už apikaklės ir stipriai papurtė. Neatmetu, ką aš jam pasakiau. Jis išsitraukė savo kardą, o aš savo. Senė sugriebė mane už rankos, o leitenantas drožė man į kaktą, kur randą ir dabar dar tebeturiu. Aš atsitraukiau atgal ir alkūnės smūgiu parsiviedžiau Daratą. Paskui kardo smaigalį atstaciau priešais mane puolanti leitenantą, ir jis ant jo pasismeigė. Carmen užgesino lempą ir savo kalba liepė Daratui bėgti. Aš taip pat išsprukau į gatvę ir leidau bėgti, nežinodamas kur. Man atrodė, kad kažkas mane vejasi. Atsipeikėjęs pa-

Neužmiršta tradicija

Lietuviškoji gimnazija turėjo gražią tradiciją, kad kiekvienos laidos abiturientai sutardavo vėl susitikti po dešimties ar daugiau metų. Toji tradicija buvo neužmiršta ir Vokietijoje, kur po karo veikė daugelis lietuviškų gimnazijų įvairiose stovyklose. Ir Eichstaetto Lietuvių Gimnazijos (Bavarijoje) IV-sios laidos abiturientai, kurių dvylika gavo atestatą 1949 m. pavasarį, prieš išsiskirstydami sutarė vėl susitikti už penkerių metų Chicagoje, gi už dešimties metų — jau Nepriklausomoje Lietuvoje. Atrodė, kad ateities nuajutimas buvo teisingas ir štai 1954 m. rugpjūčio 6 d. į Chicago suvažiavo tos laidos abiturientai pagyventi gimnazijos suolo prisiminimais ir susitikti draugų bei mokytojų būrelyje.

Penkeri metai yra neilgas laikas tarpas, tačiau gyvenime daug kas per jį pasikeičia. Įdomų žvilgtelti į šios abiturientų laidos nueitą kelią ir darbus, kurie daug kuo charakterizuoja visų to meto lietuviškos tremties gimnazijos auklėtinių gyvenimą. Ši graži tradicija yra visiems brangi ir šia proga norisi suminėti visus penkmečio susitikimo dalyvius.

Iš dvylikos abiturientų dalyvavo dešimt, nes du iš jų tarnauja JAV aviacijoje, kurių vienas — Gediminas Kurpis šiuo metu yra Vokietijoje, gi kitas — Eduardas Auštras — Kalifornijoje. Kartu su savo buvusiais auklėtiniais šiuo susitikimu džiaugėsi klasės auklėtojas Stasys Barzdukas. Taip pat dalyvavo buv. gimnazijos direktorius Stasys Rudys su žmona mokytoja p. Rudiene, buv. vicedirektoriaus Vincentas Liulevičius ir mokyto. Jurgis Radvila.

Jų auklėtiniai per šį trumpą laiką dirbo ir daug ko pasiekė. Du iš jų — Sofija Mazionytė ir Antanas Sabaliauskas jau pabaigę universitetus, pirmoji

kaipo laboratorijos techninė, gi antrasis kaip elektros inžinierius. Neatsilikio Dalia Meškauskaitė-Butėnienė baigusi laborantės kursą, Kiti dar studijuoja, kaip kad Algis Dulksnys ir klasišes sėniūnas Vytautas Kamanas, abu atitarnavę JAV kariuomenėje, bei Leonas Tamošauskas ir Danguolė Purnaitė. Daugelis spėjo sukurti šeimas, kaip Dalia Meškauskaitė ištekdama už Vlado Butėno, Regina Štuokytė susituokdama su Vytautu Kazlausku, Nijolė Svičulytė ištekdama už Liūto Griniaus ir rodod, kad ateities nuajutimas buvo teisingas ir štai 1954 m. rugpjūčio 6 d. į Chicago suvažiavo tos laidos abiturientai pagyventi gimnazijos suolo prisiminimais ir susitikti draugų bei mokytojų būrelyje.

Susitikimo metu vėl buvo prisimintas sunkus ir vargingas stovyklinis gyvenimas, kuriame lyg gražus pragiedrulus švietė mokytojų pasiaukojimas ir mokininių ryštas mokslo šviesos benieškant. Gimnazija, kuri išleido

Gimnazija šaukiasi pagalbos

Vasario 16 gimnazijos direktorius atsiuntė paskelbti atsišaukimą gimnazijos reikalui. Atsišaukimas skaudus ir redakcija ragina skaitytojus į jį jautriai atsilipti. Red.

— Šis atsišaukimas yra tikrovės nušvietimas. Vienintelė pilna laisvo pasaulio lietuvių gimnazija dabar stovi prieš žlugimo pavojų. Tas mokslo ir kultūros židinys, kuris prigludė 200 puišaus lietuviško jaunimo, sudarancio daug vilčių mūsų tautos atečiai, paskutiniiais metais pateko į didelių finansinių sunkumų. Finansinė gimnazijos padėtis yra kritiška. Gimnazija jau dabar turi už maistą, pieną,

keturias abiturientų laidas, jau nebeegzistuoja. Su ketvirtąja laida užsibaigė ir jos gyvavimas, nes emigracija išskleidė visus po tolimus kraštus. Eichstaetto Lietuvių Gimnazija teliko tik gražus, kad ir sunkauso stovyklinio gyvenimo, prisiminimas.

Susitikimas baigtas gražiu Mėlynojo Dunojaus valse, kurį pagrojo p. Pakšto kapela, ir kurį nuotaikingai, kaip ir prieš penkeris metus, pravėdė St. Barzdukas. Sekantis šios laidos susitikimas turėtų būti 1959 m. Lietuvoje. Gal niekas nesukliudys ir jis įvyks...

Vyt. Kamantas

DIRVA

atlieka įvairius spaudos darbus. Jūs galite pigia kaina atspausdinti profesines korteles, įvairias blankas, vamus, plakatus ir kt. karams bilietus, vestuvių pakvietimus.

Užsakymai priimami ir paštu.

DIRVA — 1272 East 71 St.
Cleveland 3, Ohio
Telef.: HE 1-6344

stebėjau, kad tai buvo Carmen.

— Kanarėlių veislės kvailys, — tarė ji, — tu kvailystės temoki daryti. Aš tau sakiau, kad aš tau nelaime atnešiu. Na, viskam yra vaistas, kai turi draugą čigoną. Pradėk, apsimynodamas galvą šia nosine, ir duok man savo diržą. Lauk manęs šioje alėjoje. Po dviejų minučių aš sugrįšiu.

Ji pranyko ir kažkur gavusi man tuojau atnešė dryžuotą apsiaustą. Liepė tuojau numesti savo uniformą, o ant marškinų apsi-vilkti apsiaustą. Taip apsitaisęs, su nosine, kuri dengė mano žaidžą galvoje, aš buvau labai panašus į Valencijos kaimietį, kurių gausu Sevilijoje, pardavinėjančių savo gėrimą, padarytą iš chufas. (Sakniavaisis, iš kurio daromas gana malonus gėrimas). Paskui ji mane nuvedė į namą, labai panašų į Daratos, esantį gatvelės pabaigoje. Ji drauge su kita čigone mane nuplovė, sutvarstė žaidžą taip, kad geriau negalėtų padaryti nei kariuomenės chirurgo, davė kažko gerti, pagaliau paguldė, ir aš užmigau.

Turbūt jos į mano gėrimą įmaišė migdančių vaistų, kurių paslaptį jos žinojo, nes aš išbudau tik labai vėlai kitą dieną. Baisiai skaudėjo galvą, ir turėjau karščio. Tik po kiek laiko prisiminiau baisiąją sceną, kurioje vakar aš buvau dalyvavęs. Carmen ir jos draugė, pritūpusios prie mano guolio ir perversčiusios žaidžą, pasikeitė keliais chipe calli žodžiais. Tai, atrodė, buvo mediciniška konsultacija. Paskui jos abi mane užtikrino, kad aš netrukus pasveikšiu; tačiau ko greičiausiai reikią išvykti iš Sevilijos, nes, jei mane sučiups, būsiu sušaudytas be jokio pasigailėjimo.

— Mano vaikute, — tarė man Carmen, — tau reikės imtis kokio nors darbo. Dabar, kai karalius tau nebeužduos nei ryžių, nei žuvies (Ispanų kareivių maistas), reikės tau pačiam pagalvoti apie pragyvenimą. Gudriai vogti esi per kvailas, bėgti tu vykus ir stiprus. Jei turi pakankamai drąsos, vyk į pa-

jūrį ir tapk kontrabandininku. Argi aš tau nesakiau, kad per mane būsi pakartas? Tai, žinoma, kiek geriau negu būti sušaudytam. Be to, jei tinkamai suksies, gyvensi, kaip princas, kol pasienio sargybiniai nenutvers tavęs už apikaklės.

Taip viliojančiai ši velniukštis man atvaizdavo mano naująją karjerą, kuri, tiesą sakant, buvo vienintelė man, pasmerktam mirti. Turiau prisipažinti, ji mane įtikino be didelio vargo. Man atrodė, kad šis kupinas pavojų ir kovos gyvenimas mus labiau suartins. Ateityje, maniau aš, galėsiu būti tikras dėl jos meilės. Dažnai buvau girdėjęs apie kontrabandininkus, kurie ant gero žirgo įdavo per Andaluziją drauge su savo mylimąja užpakaly ir espingole rankoje. Aš jau mačiau pats save, jojantį kalnais ir slėniais su gražia čigone užpakaly. Kai aš jai tai pasakiau, ji juokėsi už šonų susiėmus ir sakydama, jog nieko nėra malonesnio, kaip praleisti naktį stovykloje, atvirame ore, kai kiekvienas "rom" nueina su savo "romi" į mažą palapinę, padarytą iš trijų lankų, užtiestų antklode.

Kalnuose aš būsiu tikras dėl tavęs. Ten nebus leitenanto, su kuriuo reikėtų dalintis.

— Cha — cha! Tu pavaldus, — nusijuokė ji, — tuo tau blogiau. Kaip tu gali būti toks kvailas! Argi tu nesupranti, kad aš tave myliu, jeigu niekad neprašau tavęs pinigų.

Jai taip bekalbant, mane ėmė noras ją pasmaugti.

Trumpai tariant, Carmen man parūpino civilius drabužius, ir aš niekieno neatpažintas išvykau iš Sevilijos. Aš nuvykau į Jerez su Pastia laišku vienam likerio pirkliui, pas kurį rinkdavosi kontrabandininkai. Mane pristatė žmonėms, kurių vadas, vardu Dancalre, mane priėmė į savo trupę. Mes nuvykome į Gaucin, ir ten radau Carmen, kur ji man buvo paskyrusi pasimatymą. Mūsų žygiuose ji ėjo žvalgo pareigas ir geresnės už ją niekad negalėjo būti. Ji buvo grįžusi iš Gibraltaro, kur jau buvo sutvarkiusi su vieno laivo kapitono pergabenimą angliškių prekių, kurias mes turėjome gauti ant kranto. Mes nuvykome paimti prekių, prie Esteponos ir dalį jų paslėpėme kalnuose. Pasiėmę likusias, vykome į Rondą. Carmen keliavo mūsų priekyje.

Ji, be to, dar nurodėdavo momentą, kada galima įeiti į miestą. Pirmoji kelionė ir kelios sekančios buvo laimingos. Kontrabandininko gyvenimas man labiau patiko negu kareivio: aš galėjau duoti dovany Carmen, turėjau pinigų ir mylimąją. Neturėjau jokių rūpesčių, nes, čigonų žodžiais, laimingas žmogus nesistengia kasytis nežiniųjų vietų. Mus visur mieliai sutikdavo, o mano bendrininkai su manimi elgėsi gerai ir net rodė man tam tikros pagarbos. Priežastis buvo ta, kad aš buvau nužudęs žmogų, gi kaikurie kiti iš jų neturėjo ant savo sąžinės tokio žygdarbio. Bet labiausiai savo naujam gyvenime vertinau tai, kad dažnai mačiau Carmen. Ji man rodė daugiau nuosirdumo negu bet kada, nors ji ir nenorėjo niekad prisipažinti mano draugų akivaizdoje, kad ji mano mylimoji ir net ir mane jinai privertė visa kuo prisiekti, kad aš nieko jiems apie ją nepasakočiau. Aš buvau toks silpnas šio sutvėrimo rankose, kad klausiau visų jos įgeidžių. Be to, tai buvo pirmasis kartas, kada ji atrodė turinti visus gerai išauklėtų moterų elgesio rezervus. Gi aš buvau pakankamai naivus tikėti, kad ji tikrai atsisakė savo ankstesnio elgesio.

Mūsų trupę, kurią sudarydavo aštuoni ar dešimt žmonių, susirinkdavo tik sprendžiamais momentais, o šiaip jau mies būdavo išsisklaidę po du ar tris vyrus miestuose ir kalnuose. Kiekvienas iš mūsų tarėmės turįs savo amatą: vienas buvo skardininkas, kitas arklių daktaras, o aš pardavinėdavau įvairias smulkias prekes, tačiau didesnėse vietovėse nesirodydavau dėl nelaimingo įvykio Sevilijoje. Vieną dieną, teisingiau, vieną

nors priežasčių su aukomis atsilikote, supraskite išpareigojimo ir padėties rimtumą! Nieko nelaukdami siųskite betarpiiai gimnazijai išpareigotą sumą. Be skubios pagalbos šių mokslo metų užbaigti negalėsime, nes kiekvieną mėnesį skolų priaugo bent po 7.000 DM.

Auką siųskite kaip kam patogiau: per Balfą arba betarpiiai gimnazijai: Litauisches Gymnasium, Huettenfeld b. Lampertheim, Germany, U. S. Zone.

Dr. Vl. Literskis,
Gimnazijos Direktorius

**BEFORE
YOU BORROW
TO BUY A HOME
GET OUR
LOW RATES AND
HELPFUL TERMS**

Kodėl NEVIRTI moderniu, be liepsnos ELEKTRINIŲ BŪDU

Tikrai modernus būdas virti žaivancius valgius yra pigus Elektrinis būdas.

Greitas, pilnai automatinis ir visiškai be liepsnos, naujas Elektrinis pečius duoda jums švarų, patikimą virimo karštį... karštį, kuris visuo-met yra jums su visiškai tinkama temperatūra, be splojo ar pakel-timo. Ir kadangi Elektros karštis yra švarus, puodų ir indų dugnai lieka blizgą ir šviesūs, nereikalauja šveitimo ir valymo.

Jūs taip pat atrastis naują laisvę nuo virtuvės kasdieniško, su visiškai automatišku Elektros pečiu. Valgiui tiksliai ir gerai kepant be priežiūros, jūs galite atlikti kitus namų ruošos darbus be jokio rūpesčio apie valgį.

Taip. Kodėl nevirti moderniu, be liepsnos Elektriniu būdu? Nėra patogesnio būdo... kito būdo taip malonaus.

The Illuminating Company
ALWAYS AT YOUR SERVICE IN THE BEST LOCATION IN THE NATION

naktį mes turėjome susitikti prie Vegero. Dancalre ir aš atvykome anksčiau už kitus. Jis buvo labai linksmas.

— Turime dar vieną draugą, — tarė jis: — Carmen ką tik atliko vieną iš puikiausių savo pokštų. Ji padėjo pasprukti savo "rom", kuris buvo Tarifos kalėjime.

Aš jau buvau bepradėdęs suprasti čigonų kalbą, kuria kalbėjo beveik visi mano draugai, ir žodis "rom" mane sukrėtė.

— Kaip! Jos vyras! Argi ji ištekejusi? — paklausiau kapioną.

— Taip, atsakė jis, — už Garcios Viena tokio pat klastingo čigono, kaip ir ji pati. Vargšas vyrukas buvo galerose. Carmen taip puikiai suvyniojo kalėjimo gydytoją, kad išgavo savo "rom". O, ši moteris verta tiek aukso, kiek ji pati šveria. Jau du metai, kaip jinai stengėsi jį išvaduoti. Nieko negalėjo padaryti, kol buvo nuspręsta pakeisti viršininką. Atrodė, kad su šiuo ji greitai surado bendrą kalbą.

Įsivaizduojį malonumą, kurį man padarė ši žinia. Tuojau pamatysim Garciją Viena-akį. Tai pikčiausia baidyklė, kurią išaugino čigonai. Juoda oda ir dar juodesnė siela. Tai drąsiausias mano gyvenime sutiktas nusikaltėlis.

Carmen atvyko drauge su juo, ir būtu-mė jį pamatę jos akis, kai ji, man esant, šaukdavo savo "rom", ir jos grimasas, kai tik Garcija nusigėrėdavo.

Aš buvau piktas ir ištisą naktį neištariau jai nei vieno žodžio. Rytą susiriosim savo daktus ir jau buvome kelionėje, kai sužinojome, kad dvylika raitelių mums lipa ant kulnų. Andaluzijos pagyrūnai, kurie nuolat kalbėdavo, kad jie kiekvieną gali nudėti, tuojau padarė galeščio vertus veidus. Tai buvo visuotinis bėgimas, ir tik Dancalre, Garcia, vienas dailus vyrukas iš Ecljos, vardu Remendado, ir Carmen nepametė galvos. Kiti visi paliko savo mulus ir metėsi į tarpkelius, kur arkliais vyti buvo neįmanoma.

Išgelbėti savo mulų jau negalėjome, todėl stengėmės ko geriausiai pertvarkyti savo grobį ir, užsėdėję ant pečių, mėginome pasprukti per uolas ir stačiausius skardžius. Savo ryšulius paleisdavome pirma savęs ir, čiuoždami ant kulnų, leisdavomės paskui juos. Tuo tarpu priešas atidarė į mus ugnį. Tai buvo pirmas kartas, kada aš išgirdau dūžiant kulipkas, bet jos manęs nenustebino. Moters akivaizdoje nedera juoktis iš mirties. Mes pasprukome visi, be vargšo Remendado, kurį sužeidė į štrėnas. Aš mechiau savo ryšulį ir mėginau jį paimti.

— Beproti! — sušuko man Garcia, — kam mums reikalinga dvėseliena? Pribaik jį ir nepamesk kotoninių kojinių.

— Mesk jį! — šaukė Carmen.

Nuovargis privertė mane jį vienam momentui padėti uolos papėdėje. Garcia prėjo ir savo espingole šovė jam tiesiog į galvą.

— Gabus bus tasai, kuris dabar jį atpažins, — tarė jis, žiūrėdamas į jo veidą, dvylikos kulipkų sutriuškintą į gabalėlius.

— Štai, senjore, tasai gražusis gyvenimas, kurį aš gyvenau. Vakare mes atsidūrėme tankumyne nuovargę, neturėdami ko gyti, nustoję savo mulų. Ką gi darė tas velniškasis Garcia? Jis išsiėmė iš kišenės kauladę kortų, ir lauzo ugnies šviesose, kurį jis sušūrė, pradėjo su Dancalre lošti. Aš tuo laiku atsiguliau ir žiūrėjau į žvaigždes, mąstydamas apie Remendado ir pats sau kalbėdamas, kad man dabar būtų mieliau būti jo vietoje. Carmen atsisėdė prie manęs ir niūniudama sukinėjo savo barškalelį. Paskui pasilenkė, lyg norėdama man ką pasakyti į ausį, ir mane beveik prieš mano norą du kartus pabučiavo.

— Tu esi velnias, — tariau aš jai.

— Taip, — atsakė ji.

(Bus daugiau)

Draudimas nuo nelaimingų atsitikimų

DR. J. RAMUNIS, Chicago

Nors nelaimingi atsitikimai yra labai dažnas reiškinys taip smarkiai mechanizuotoje bendruomenėje, kokios yra Jungtinės Amerikos Valstybės, — tačiau net ir patys amerikiečiai, dažniausiai, mažai teisingai padėti, reguliuojančią gydymą ir nuostolių atlyginimą nelaimingų atsitikimų atveju. Priežastis čia gal bus ta, jog visi nelaimingi atsitikimai teisine prasme yra suskirstyti į daugelį grupių bei pogrupių, kurių kiekvienai yra taikomi skirtingi teisiniai nuostatai. Be to, teisine prasme, visa ši grupė priklauso atskirų valstybių (states) kompetencijai, taigi šiek tiek ir įvairuoja skirtingose valstybėse.

TEISINIS SUSKIRSTYMAS

Istatymais sureguliuotus nelaimingų atsitikimų draudimus galima bendrais bruožais padalinti į tris pagrindines grupes (grupių pavadinimams naudosis angliškus terminus):

A) "Workman's compensation" — draudimas nuo nelaimingų atsitikimų darbovietėje. Tvarko darbo metu įvykusius sužeidimus; atlygina visas gydymo išlaidas, apmoka dalį dėl nedarbingumo gydymo metu nuostato atlyginimo ir atlygina už prarastą darbingumą (pilną ar dalinį), kiek tai priklauso nuo sužeidimo ar jo pasekmių.

B) "Personal liability" — draudimas nuo nelaimingų atsitikimų, įvykusių dėl keno nors kito, bet ne sužeistojo asmens, kaltės. Taikomas tiek fiziniams asmenims, tiek ir juridiniams asmenims — bendrovėms. Atlygina visas su gydymu susijusias išlaidas, visada pilnai atlygina už galutinai prarastą darbingumą ir dar kartais priskiria sumas, kurias geriausiai būtų apibūdinti "skausmo pinigais" ("discomfort and pain due to the injury").

C) "Public liability" — teisinė atsakomybė to asmens, kurio nuosavybės ribose (ant kurio žemės, kurio namuose ar kitose pastatuose) nelaimingas atsitikimas įvyko, net ir be savininko kaltės. Ribojasi vien tik prievole suteikti tinkamą pirmąją pagalbą; daugiau už nieką kitą neapmoka.

Kaip iš apibūdinimų matyti, visos šios grupės yra tarpiai tarpusavy susipynusios. Dage- lis sužeidimų gali priklausyti, — ir dažnai priklauso, — tuo pačiu metu dviem ar visom trim grupėms. Iš to ir gaunasi teisiniai sunkumai, kurių tinkamai išnairuoti kartais neįmanoma be patyrusio juristo pagalbos.

Visi kiti sužeidimai, o taip pat ir visi susirgimai (jei jie nėra tiesioginėje darbo pasekmėje) nėra įstatymais reguliuojami ir teisine prasme yra privatus paliesto asmens reikalas.

Pasistengsiu visas tas grupes atskirai panagrinėti. Tiesa, nesu teisininkas, ir mano patyrimas ribojasi tik asmeniniu pažinimu Illinois valstybėje galiojančių įstatymų. Tačiau įstatymų skirtumai atskirose valstybėse nedideli ar bent neesminiai, tad bendrais bruožais, išvados galioja visose Jungtinėse Valstybėse.

"WORKMAN'S COMPENSATION"

Kaip jau minėjau, šis įstatymas reguliuoja nelaimingus atsitikimus darbovietėje, atliekant samdomą darbą.

Kas apdraustas. Pagal šį įstatymą apdrausti skaitomas kiekvienas asmuo, kuris yra samdytas atlikti bet kurį darbą. Ap-

draudimas prasideda, teisine prasme, kai tik samdytasis asmuo pradeda darbą ir pasibaigia, kai tas asmuo yra iš darbo atleistas. Visai nesvarbu, koks tas darbas yra: didžiausias bendrovės prezidentas, šio įstatymo prasme, yra lygiai traktuojamas su namų ruošos darbininku, samdytu tik portal valandų atlikti kurį nors specialinį darbą.

Šios rūšies draudimas pilnai apmokamas iš darbininkų ar tarnautojų samdaičio asmens ar bendrovės lėšų ir jis privalo nieko nekainuoti pačiam darbininkui.

Teisinį keblumą sukelia tasai faktorius, jog kontraktoriai šio įstatymo prasme nėra skaitomi darbininkais ir pagal šį įstatymą visai nėra draudžiami. Skirtumą gal geriausiai galima būtų sekančiai apibūdinti: a) jei samdoma "darbo jėga" ir samdytojas nurodo, ką ir kada daryti, taip sakant — jei samdytojas visą laiką ir pasilieka "bosu" — įstatymas taikomas. b) Jei samdoma ne darbo jėga, o tik už atlyginimą pavedamas atlikti darbas kaip toks visuomenėje, — jei pinigais gaunantis asmuo pasilieka "bosu" pats ant savęs ir pats reguliuoja darbo eigą, — tai tada jis yra laisvas kontraktorius ir įstatymas nėra taikomas.

Jei toks "kontraktorius" samdo darbininkus, tai už jų darbininkų draudimą jis patsai ir yra atsakingas, bet ne ta bendrovė ar tasai asmuo, kuriam darbas atliekamas.

Pasiskinsiu sekančiu pavyzdžiu:

Jonas pasisamdo Antaną namų vidaus įrengimui užbaigti. Jie dirba kartu, Jonui nurodinėjant ką ir kada daryti. Antanas susižeidžia. Šiuo atveju Jonas pilnai atsakingas už nelaimingą atsitikimą šio įstatymo ribose. Jei jisai neturi šios rūšies draudimo, tai jis privalo Antanui atlyginti visas įstatymu numatytas išlaidas iš savo kišenės.

Bet jei Jonas pasisamdo Antaną pav. išdažyti kambarius ir daugiau į tą darbą nebesikiša, pasilikdamas tik teisę galutinai užbaigtą darbą priimti ar atmesti, tai Antanas patsai yra kontraktorius ir jo sužeidimo atveju Jonas nėra atsakingas.

(B. d.)

Seniausias ir gražiausias ilie-
truotas lietuviškos minties žu-
nalas.

MARGUTIS

Išleis kompozitorius
A. VANAGAITIS
Kaina metams \$3.00
Chicago 86, III.
6755 So. Western Ave.

VOKIETIJA-HUETTENFELD

Šių metų pavasarį Lietuvių Moterų Atstovybės Vokietijos Regionalinės Valdybos, vadovaujamos St. Vyšniauskienės pastangomis suorganizuotas Lietuvių Atstovybės Moterų Klubas Huettentfelde, prie Vasario 16 gimnazijos. Klubą Valdybą sudaro: H. Motgablenė, R. Motgabytė, I. Giedraitienė, V. Mašauskienė, E. Simaitienė. Klubą Valdyba, be bendrųjų šios organizacijos moterų klubų užduočių, numatė bendradarbiauti su vyresnėmis gimnazijos mokytojomis, suruošti virimo kursus, skaityti pranešimus apie jaunosios kartos auginimą bei auklėjimą ir kitus rūpūs darbus.

A.a. VI. Nagius

(Atkalta iš 1-jo pusl.)

žinodamas velionis, jau žinojau apie jo veiklą Vilniuje, kur jis buvo krašto gynybos komiteto nariu. Čia jis daug ryžtumo ir energijos įdėjo, kad būtų tvėriama kariuomenė bebrekstančiai Lietuvos laisvei ginti.

Besitveriant kariuomenei matėme velionį Karo Sanitarijos tarnybos priešakyje. Šalyje slautė epidemijos, bet svarbiausia, reikėjo ruošti būsimus sužeistus karius priimti ir gelbėti. Buvo aišku, kad laisvę reikės atkariauti, daug kraujo praliejti, o kiekvienas kraujo lašas buvo labai brangus! Čia velionio energija, jo žemaitiškas atkaklumas, stebuklą padarė. Per trumpą laiką iš nūko, jis su-tvėrė gerą sanitarinį aparatą vi-

soje kariškose dalyse su Centrine Karo Ligonine Kaune ir keliomis lauko ligoninėmis.

Besigrūdami su daug skaitlingesniais priešais, mes matėme velionį betvarkantį pagalbą sužeistiesiems kariams net pačiose priešakinėse kovos linijose, už ką jis tapo apdovanotas Vyties Kryžiumi.

Dar ginklams nenutilus, jau velionis pradėjo rūpintis pagarbos ženklų atsižymėjusiems karynėse kariams. Gerai žinau, kad mūsų Vyties Kryžius buvo velionis idėja ir tos idėjos įkūnijimas.

Čia pat matėme velionį visą savo energiją nukreipusį į sužeistų karių gerą gydymą, jų ateities užtikrinimą. Ypatinai velionis siejo josi invalidais tapusių likimu. Jis buvo Karo Invalidų Sąjungos iniciatorium ir steigėju. Tają Sąjungą jis visą

laiką globojo ir ją rūpino.

Daug velionias pasidarbuotų mūsų karių tinkamos aprangos išdirbime.

1921 m. sausio mėn. 28, ar 29 d. velionis atėjo pas mane, tuometinį jo viršininką, ir po oficialaus pranešimo paprašė leidimo nepaprastą pranešimą padaryti. Jame jis išdėstė sumanytą, kad reikia sukoncentruoti visus mūsų garbingų kovų paminklų, visas relikvijas, kitaip sakant, mūsų laisvės kovų karo muziejų steigti. Pilnai jo sumanymui pritariau ir čia pat pavedžiau jam tą svarbų darbą vesti. Besikalbant paaiškėjo, kad Karo Muzėjaus atidarymą reikia suderinti su vasario 16 d. iškilėmis.

— Kuriais metais? — paklausiau.

— Šiais, jei man bus teikiama

visokeriopa pagalba.

Vasario 16 d. buvo iškilmingai atidarytas Karo Muzėjus su keliais šimtais eksponatų. Drąsiai galima pasakyti, kad niekas kitas visoje Lietuvoje 19 dienų bėgyje tokio stebuklo nepadarė.

Besitvarkant mūsų kariuomenei mes matėme a. a. generolą Nagevičių, kaip iniciatorių steigėjų ir ilgametį pirmininką Karininkų Ramovės, kurios kultūrine reikšme ir skoningumu daug kas net ir iš svetimausių negalėjo atsigerėti.

Pagaliau, gal to daug kas ir nežino, kad mūsų tautiškų rūbų propagavimas ir jų tikrojo grožio parodymas didžiausioje dalyje yra velionio nuopelnas. O tų rūbų grožiu dabar galime gerėtis ne tik mes, bet ir civilizuo-

žiaurus likimas, pasaulinis taifūnas perbloškė visą Lietuvą. Iš šaknų buvo išrauta daug ažuolų, o su jais ir vienas galiausiai, tai Tas, kuriam pagaliau skutinę pagarbą atiduoti mes čia ir susirinkome. Tremties vargai, savo mylimos Tėvynės ilgesys ir Jos nelaimės palaužė velionio energiją. Ilgas amžius gerokai pakirto jo sveikatą, o nelaimingas įvykis nuvarė jį į kapus.

Didžiai nuliūdę mes tariame: "Brangus tautiet! Tavo gyvenimo pabaiga neatitinka Tavo veiksmams, nuopelnams, Tavo energijai, Tavo giliai Tėvynės meilei!

Lai būna Tau lengva svetin- ga Amerikos žemė, bet žymiai būtų Tau lengvesnė Lietuvos žemė, kurią Tu taip mylėjai! Garbė Tau!

Klausymas dažnai duodamas

Blue Cross:

Ką BLUE CROSS padaro su pinigais, kuriuos aš imoku?

PEREITAI METAIS jūs šiaurės Rytų Ohio Blue Cross apmokėjo ligoninių sąskaitas už 219.918 jo narių — vyrams, moterims ir vaikams čia šiaurės Rytų Ohio, kurie buvo reikalingi ligoninės patarnavimo. Daugiausia iš jų gavo tai iš apylinkės ligoninių, žemiau pažymėtų.

Kitas dar vaizdingas priminimas, kad Blue Cross išmokėjo virš 97 centų iš kiekvieno dolerio, kurį jis gavo tiesiai į ligoninę, už jo narių aptarnavimą.

Labai maža dalis, vos keturi centai iš kiekvieno dolerio, buvo reikalingi užmokėti Blue Cross plano pravedimui. Tai yra visos valstybės taupymo Blue

Cross veiklos rekordas.

Ligoninės sąskaitoms pereitais metais buvo išmokėta tiek daug, kad Blue Cross net išleido daugiau pinigų negu gavo. Skirtumas buvo paimtas iš "rezervo", kurį Blue Cross turi kaip tik panašiams reikalams.

Jei jūs gavote ligoninės patarnavimą pereitais metais, pinigai kuriuos jūs išmokėjote padėjo jiems tai gauti. Jeigu ne, jūsų pinigai padėjo padengti ligoninės patarnavimo išlaidas kitiems, kurių mokesčiai užmokės jūsų ligoninės sąskaitą šiais metais, sekančiais ar kada tik jums bus reikalinga.

Blue Cross

SPONSORED BY THESE NON-PROFIT HOSPITALS:

IN CLEVELAND
Boyle Memorial
Cleveland City
Cleveland Clinic
Florence Crittenton Home
Evangelical Deaconess
Fairview Park
Forest Hill
Grace
Jewish Comprehensive
Lutheran
Mt. Sinai

Polyclinic
St. Alexis
Saint Ann
St. John's
St. Luke's
St. Vincent Charity
Mary B. Talbot
University (Babies and
Children, Home Home,
Leprosy, MacDonald House)
Women's

IN THE SUBURBS
Bay View Hospital
Bedford Municipal
Berea Community
Doctors
Euclid-Clearville
Garfield Heights
Huron Road
Lakewood
Lakewood
Maywood
Rainbow

IN NORTHEASTERN OHIO
Ashtabula
Ashtabula General
Cory at Chardon
Brown Memorial at Conneaut
Elyria Memorial
Geneva Memorial
St. Joseph at Lakota
New London
Allen Memorial at Oberlin
Lake County Memorial at Painesville

CLEVELAND HOSPITAL SERVICE ASSOCIATION

SENIAU IR DABAR

K. S. KARPIUS

KAD GELEŽIES- PLIENO NEPRISTIGTŲ

I Amerikos geležies-plieno centrų, jų tarpe ir į Clevelandą, jau atvežti pirmutiniai laivai geležies rūdos iš visai naujų rūdos kasyklų, surastų Kanados šiaurėje, Quebec-Labradoro, beveik žmonių negyvenamoje teritorijoje, pavadintoje Ungava. Ten pastarų poros metų bėgyje pastatyta Sept Iles vardu miestelis. Darbas pradėtas 1950 metais, nutiesiant 360 mylių geležinkelį per nepereinamas girias, kalnus, slėnius, pelkynus, dykumas, iki St. Lawrence upės, kur įrengtos rūdos perpilimo į laivus uostas.

Kiek tos rūdos ten surasta parodo investavimas \$250,000,000 tik įrengimams, susisiekimui ir pergabavimui jos į uostą. To kapitalo savininkai tikisi gauti greit viską atgal ir dar uždirbti nuošimčius ir pelnus. Ir gaus.

Kartą čia esu rašęs apie kitą milžinišką geležies rūdos plotą Mesabi kalnuose, Minnesotoje, šiaurvakariuose nuo Chicagos, kurį tulas Petras, kasdamas šulinį miškų darbininkų stovykloje, užtikto. Tos rūdos užteko virš 50 metų. Ir ją turint Amerika paversta plienine-geležine. Minnesotoje, į priešingą pusę nuo Clevelando negu Labradoras, sudėta šimtai milijonų dolerių atgabend rūdą į "civilizaciją". Didžiaisiais Ežerais, kur į Superior Ežerą nutiesta geležinkelis, pastatytas uostas. Kaip Mesabi taip ir dabar Labradoro Ungava rūdai pervežti naudoja tą pačią Didžiųjų Ežerų vandenį, kurį St. Lawrence upe išteka į Atlantą.

Kanados ir JAV kapitalai

Mesabi rūdos kasyklos priklauso išimtinai Amerikai. Jos jau baigiamos išnaudoti, tačiau ten yra dar tiek antraielės rūdos šaltinių, kad pastarų kelių metų laikotarpiu apsimokėjo, sudėjus dar šimtus milijonų dolerių, pastatyti naujus įrengimus sunaudoti takonito akmenyje randama mažą nuošimtį rūdos, kuri nauju procesu sušpaudžiama į gabalus lengvesniam vartojimui.

Ungava rūdos kasyklos įrengtos bendrai Amerikos ir Kanados kapitalais. Kanados vyriausybė prisiėmė amerikiečius į partnerius todėl, kad Amerika galės daugiausia tos rūdos sunaudoti. Tarp kitų tame projekte dalyvauja vadas vienos didžiausių rūdos-plieno bendrovių M. A. Hanna Co. vadovas, Clevelande, dabartinis U. S. izdininkas Eisenhowerio kabinete G. M. Humphrey, kuris tą projektą parėmė dar prieš patenkant į kabinetą.

Tos naujos rūdos kasyklos yra žemės paviršuje. Reikia tik kasti, versti į modernius šliaužimus plačius diržus, kurie nuvežti į geležinkelio vagonus. Ir pripildyti vagonai slenka į pietus link St. Lawrence upės uosto perpilimui į laivus. Pervežimui rūdos į Didžiųjų Ežerų plieno centrų daug patarnaus siemet Kongreso nutarimas įrengti St. Lawrence upe pagilintą ir applatintą kelią dideliams laivams plaukioti.

Skačiuojama, kad tos rūdos užteks Kanadai ir Amerikai sekantiems 50 ar net 100 metų. Rūdų sluogsniai ten yra 80 mylių ilgio ir 6 mylių pločio plote. Jau ištirtuose plotuose skačiuojama esant apie 420,000,000 tonų rūdos, susidedančios iš apie 60 nuoš. rūdos ir 40 nuoš. žemės.

Rūda iš Venezuelos ir Afrikos

Kaip žmogui reikia visada įieškoti geriamo vandens, taip Amerikos pramonei reikalingas plienas. Ir jos ištekliais besirūpindami amerikiečiai nesiliauja jos įieškoje. Jau per keletą metų buvo atgabenama geležies rūdos iš Afrikos, Liberijoje surastuose rūdos sluogsnuose.

Vėliau paaiškėjo gausių rūdos sluogsnų Venezueloje, Cerro Bolivar srities kalnuose. Ten rūdos surasta visos kalnas, keturių mylių ilgio 1,800 pėdų augščio. Iš kalno viršūnės rūda kasama ir gabenama į pajūrio uostą, iš kur laivais siunčiama į Ameriką. Iš Venezuelos, ypač į pietinių valstybių uostus, New Orleans ir Mobile, rūdos atvežimas, palyginti, netolimas. Iš Liberijos daug toliau.

Bet Liberijos ir Venezuelos rūda skaitosis užsieninė. Karo metu jos gavimas gali pasunkėti ar ir visai susitrukdėti: Taigi, remiantis labiausia Mesabi kasyklomis ir naujai pradėta vartoti takonito rūdą iš tos pačios srities, dabar gavus Labradoro naujus šaltinius, savos rūdos gavimas užtikrinamas ilgiems laikams.

Pastarųjų 12 metų likotarpįje Amerikos plieno bendrovės išleido 15 milijonų dolerių plieno indastrijai tobulinti. Antras pasaulinis karas paėmė apie 340 milijonų tonų geležies rūdos iš Mesabi.

SIDEMEKIME KIEK TIE ŽODŽIAI VERTI

Kinijos komunistams pradėjus atakuoti kinų nacionalistų valdomą šalį Quemoy, Kinijos pakrastyje, prezidentas Eisenhoweris paskelbė Formozą gins nuo komunistų užgrobo.

Grįžus valstybės sekretoriui Dulles iš Filipinų salų, kur jis dėjo pastangas įkurti pietrytinės Azijos gynimo sąjungą, prezidentas sukvietė savo atostogavimo buveinėje augstus pareigūnus iš Washingtono. Tarp jų dalyvavo Dulles.

Klausimai lietuvių svarbiausia Tolumų Rytų politiką. Formozos gynimą nuo komunistų pagrobimo prezidentas pavadino gynybą "svarbių JAV interesų nepaisant kur jie būtų".

Bet kaip visada taip ir dabar, tam, kaip ir kitiems prezidento pareikškimams, vieni augsti pareigūnai pritaria, kiti juos atmeta. Reikės laukti kuri pusė laimės, nes nei viena pusė lengvai nenusileidžia.

Viena pusė yra, kuri nuolat gąsdina Ameriką įsivėlimu į trečią pasaulinį karą. Ir jiems pavyko daug pasiryžimų nuleisti šaltu vandeniu. Prezidento, Dulles ir kitų skambūs pareiškimai baigėsi tuščiai.

Kurie sako, kad Amerika privalo ginti nacionalistus Formozoje, įrodinėja, jog Amerika neprivalo leisti komunistams užimti ir Quemoy salą, nes tas parodytų Amerikos žodžių tuštumą. Laikant Quemoy nereikšminga, kadangi toli nuo Formozos, užleidus ją komunistams, visa dar likusi laisva Azija nusivilytų. Tada niekas jau netikėtų, kad Amerika gins Formozą. Amerikos reikšmė Azijoje visai susmuktų.

Gynimas Quemoy salos reikštų tiesioginį susikirtimą su komunistų jėgomis. Kitaip sakant, atvirą karą su komunistine Kinija ir savu keliu su Rusija. Tas reikštų pradžią trečiojo pasaulinio karo, jeigu Kinija tikrai ryšis tas salas "laisvinti".

Vieni sako, Amerika privalo ginti Quemoy, jeigu, reikalui atėjus, pasiryžusi pulti pačią

NAUJAS LIETUVIS GYDYTOJAS

1954 m. rugpjūčio mėn. Hartford, Connecticut valstybėje medicinos dr. Algirdas-Leonas Žukauskas išlaikė reikiamus egzaminus ir įgijo medicinos gydytojo praktikos teises.

Med. dr. A. L. Žukauskas yra gimęs Lietuvoje, šiaulių mieste, kur išėjo pradžios ir vidurinio mokslo, baigdamas šiaulių berniukų gimnaziją.

1944 m. rudenį, drauge su savo tėveliais ir broliu Brunonu, apėjo Lietuvą ir pradėjo vargingas tremties dienas.

1944-45 m. gyveno Vokietijoje, iš kur 1945 m. pavasarį pasiekė Šveicariją. Ten abu su broliu kibo į mokslą. Vienas pasirinko inž.-architektūrą, antras — mediciną. Reikia pasakyti, kad materialinė padėtis buvo labai sunki, nes vos tik vienus metus tegavo BALFo stipendiją.

Būdami gabūs mokslui, savo darbu ir vargu užsibrėžtus tikslus pasiekė.

Brunonas baigė Zuericho Technikumą, gaudamas dipl. inžinieriaus-architekto vardą-diplomą, JAV dabar dirba savo specialybėje.

Algirdas baigė Berno Universitetą medicinos daktaro laipsniu.

Dr. A. L. Žukauskas mediciną pradėjo studijuoti Fribourgo (Šveicarijoje), bet po metų persikėlė į Berno Universiteto Medicinos Fakultetą, kurį baigė 1951 m. atlikdamas praktiką to paties universiteto klinikose ir apgindamas dizertaciją "Thromboryten und Ihre Beziehung zu den Hemorrhagischen Diathesen" ir gavo med. daktaro laipsnį.

1951 m. pabaigoje atvyko į JAV ir tuojau pradėjo stažuoti St. Mary's Hospital, Brookline, Mass. 1953 m. liepos mėn. jam pavyko persikelti į vieną iš garsiųjų JAV Lahey Clinic Bostone, kurioje specializuojasi vidaus ligų srityje pas žymiuosius gydytojus: Dr. Husxthal, Dr. Bartels ir be to dirba tai klinikai priklausančiose ligoninėse.

Nors išlaikęs egzaminus dabar jau galėtų verstis privačia praktika, bet dar metams lieka toje pat klinikoje specializuotis ir toliau ir pasirengti platesnei darbo dirvai.

Geros sekmės, naujam tikrai savo profesiją mylinčiam lietuviui gydytojui.

B. V.

Kinija. Ar drįs tai daryti, po to ką padarė Korėjoje?

Vyriausias ginkluotų pajėgų štabų viršininkas admiralas Radford tikrina, kad Quemoy privalo būti ginama ir neužleidiama komunistams. Kiti Eisenhowerio patarėjai, kartu su Londonas, nori įpiršti pavesti Formozą UN globon, komunistinė Kinija priimančią UN narius.

Kurie laimės, paaiškės artimoje ateityje, jeigu Kinija veršis Formozos užimti.

BENDRUOMENĖS ŽINIOS

BENDRUOMENĖS SUSIRINKIMAS

Spalio mėn. 3 d. (sekmadienį) 11:30 val. lietuvių salėje šaukiamas Lietuvių Bendruomenės Clevelando apylinkės susirinkimas. Darbų tvarką numatyta tokia: 1) susirinkimo atidarymas ir prezidento rinkimas, 2) Bendruomenės namų fondo steigimas, 3) pirmosios JAV Lietuvių Bendruomenės Tarybos rinkimai, 4) apylinkės organų rinkimo taisyklės, 5) einamieji reikalai, 6) susirinkimo uždarymas. Kviečiami dalyvauti visi apylinkės lietuviai. Bus priimami tautinio solidarumo įnašai.

PAGERBTI MIRUSIEJI

Bendruomenės apylinkės valdybos nariai dalyvavo Lietuvos kariuomenės generolo Vlado Nagiaus ir majoro Broniaus Bartkūno laidotuviuose ir pasakė kalbas. Vicepirmininkas inž. P. J. Žiūrys kalbėjo maj. Br. Bartkūno laidotuviuose rugsėjo 15 d., pirmininkas St. Barzdukas gen. Vl. Nagiaus laidotuviuose rugsėjo 18 d.

Vietoj gėlių ant a. a. gen. Vlado Nagiaus kapo Bendruomenės apylinkės valdyba rugsėjo 18 d. posėdyje paskyrė 10 dol. auką Lietuvos laisvės kovų invalidadams.

BENDRUOMENĖS APYLINKĖS VALDYBOS POSĖDIS

Apylinkės valdybos posėdis įvyko rugsėjo 18 d. vicepirmin. P. J. Žiūrio namuose, Avon Lake, Ohio, kuriame buvo svarstyti įvairūs apylinkės reikalai.

STUDENTŲ PARAMA PROFESORIUI BIRŽISKAI

Atsiliepdami į Los Angeles lietuvių visuomenės komiteto prof. Mykolui Biržiškai sušelpi atsišaukimas, Clevelando lietuvių studentų valdyba savo posėdyje nutarė imtis iniciatyvos aukoms Clevelande rinkti. Šiuo reikalu

jie susitarė su Bendruomenės apylinkės valdyba, kuri jiems šiam gražiam darbe padės. Tikimasi visuomenės gyvo prisidėjimo. Vyt. K.

SPAUDOS SUKAKTIES MINĖJIMO PROGRAMA

Bendruomenės apylinkės valdybos iniciatyva sudarytos lietuvių spaudos atgavimo sukakties minėjimo komisijos rugsėjo 19 d. posėdyje buvo nustatyta tokia spaudos mėnesio programa: Spalio 1 d. 7:30 val. vak. iškilmingas spaudos mėnesio atidarymas per radiją WDOK radijo stoties didžiojoje studijoje 1515 Euclid Ave. Rengia Lietuvių Radijo Klubas. Be oficialiosios dalies, bus ir meninė programa, kurią atliks solistės J. Kristolaitytė-Daugėlienė bei A. Stempuzienė ir muz. Alf. Mikulskio vadovaujamas Čiurlionio ansamblis. Kviečiama visuomenė. Įėjimas 1 dol.

Spalio 10 d. 2 val. po pietų Carter viešbuty ALRKF kongreso spaudos minėjimo akademija. J. Brazaičio paskaita ir muz. Alf. Mikulskio vadovaujamo Čiurlionio ansamblio koncertas. Kviečiama visuomenė. Įėjimas laisvas.

Spalio 17 d. 11:30 val. lietuvių salėje paskaita (numatomas kviesti K. Bielinis iš New Yorko) ir lietuvių spaudos iliustracinė parodėlė.

Spalio 24 d. 11:30 val. lietuvių salėje jaunimo akademija. Rengia Lietuvių Studentų Sąjungos skyrius. Jaunimo pranešimai ir atliekama programa.

Spalio 31 d. 6 val. vak. lietuvių salėje literatūrinis moterų kūrybos vakaras. Rengia pati spaudos minėjimo komisija. Įėjimas su biletais.

Lietuviška spauda yra mūsų tautinės gyvybės saugotoja, mūsų kultūringumo rodiklis ir kovos ginklas. Todėl reikia ją palaikyti, remti ir ugdyti. Todėl lietuvių visuomenė kviečiama savo spaudai parodyti reikiamo dėmesio. Aktyviai dalyvaudime spaudos mėnesio parengimuose!

D a ž a i

VARNIŠAI, ENEMALIAI

Gaminame senovinius aliejinius ir naujus sintetinius dažus lauko ir vidaus dažymui.

Visokios rūšys ir spalvos, tinkančios įvairiausioms dažymui. Tai vienintelė lietuviška dažų dirbtuvė JAV. Turi 35 metų praktiką.

Specialios kainos lietuviams ir didelės nuolaidos dalytojams.

ACE LABORATORY

SUBS. ALTEX PRODUCTS

S a v. P. J. Ž I Ū R Y S

1614 Coutant

Lakewood, Ohio

Telef.: AC 1-5385

(40)

Dirvonai Lietuvoje

Per Vilniaus radiją buvo paskaitytas ž. ū. ministerijos dirvožemio planavimo skyriaus viršininko Kriukelio pranešimas apie naujų žemių įsisavinimą. Naujų žemių įsisavinimą jis suprantą ne nežinomų žemių atradimą, bet dirvonuojančios žemės pavertimą dirbama žeme. Jis teigia, kad šiuo metu pavergtose Lietuvoje galima rasti didelių dirvonuojančių žemės plotus, buvo sukolchozintas, o iš ūkininkų atimti gyvuliai, žemės ūkio mašinos ir daugelis ūkininkų iš-tremti į "placiosios tėvynės" už-

letą pavyzdžių. Ariogalos rajono kolchozuose dirvonų esą apie 8.000 ha, Vilkaviškio, Pagėgių, Kybartų ir šiaulių rajonuose — kiekviename daugiau kaip po 5.000 ha. Toliau jis paminė, kad Ukmergės rajone dirvonų esą 6.000 ha, o šilutės — net 8.000 ha. Vadinasi, atsirado dideli dirvonų plotai net tokiose vietovėse, kur seniau jų visai nebuvo. Jie apaugo krūmais tuo laiku, kai Lietuvos žemės ūkis buvo sukolchozintas, o iš ūkininkų atimti gyvuliai, žemės ūkio mašinos ir daugelis ūkininkų iš-tremti į "placiosios tėvynės" už-

Mes duodam ir iškeičiam Eagle Stamps

THE MAY CO.'S Cool Air-Conditioned BASEMENT

SENOVINIO TURGAUS DIENOS

SUTAUPYKIT IKI 50% IR DAUGIAU

Anksčiau 2.39 iki 2.98

Užvalkalams ir Užuolaidoms

MEDZIAGOS

Visos nudažytos ir daugiau nesitraukančios!
Naujausi raštai ir spalvos!

Priskirtos prie antros rūšies dėl netikslumų, kurie yra tokie maži, kad vos galima pastebėti... ir jokių būdu nepagadina šių medžiagų grožio nei naudos. Jos yra garsaus pagaminimo medžiagos... visos 48 colių pločio... gerai nudažytos ir daugiau nesutraukiančios. Proga pasisiūti naujas užuolaidas ir užvalkalus sutaupant iki 50% ar daugiau!

Šios medžiagos:

- Bark Cloths
- Gold Overlays
- Textured Weaves
- Spun Rayons
- Daugelis kitų

Šios spalvos:

- Naturalios
- Zallios
- Aukšpės
- Šviesiai Zallios
- Pilkos
- Juodos
- Baltos

Šie raštai:

- Kėičti
- Abstraktal
- Brūkšiniai
- Vienaspalviai
- Modernūs
- Vaizdiniai
- Provinciniai

Patogios sąlygos gali būti sudarytos perkant už \$20 ar daugiau.

The May Co.'s Basement Drapery Department

Cleveland ir APYLINKĖSE

MIRĖ ANTANAS KAZLAUSKAS

gimęs 1899 m. gegužės mėn. 16 d. Lukšiuose. Pašarvotas Jaukubauskienės laidojimo įstaigoje. Laidojamas šį ketvirtadienį, 9:30 val.

Buvo aktyvus bendruomenės narys, nuširdžiai reikšėsi Tautinės Sąjungos skyriuje. Į Clevelandą buvo atvykęs prieš 5 metus.

Mirė staiga širdies trambu.

ENCIKLOPEDIJOS REDAKTORIŲ PASITARIMAS

sukviestas Lietuvių Enciklopedijos leidėjo J. Kapočiaus, įvyko Clevelande. Dalyvavo: Sals, Jonikas, Bendorius, Cepėnas, Andrius, Kolupaila, Puzinas, Jakštas, Girnius, Skardžius ir kiti.

PRANESIMAS SKAUTAMS

D. L. K. "Vytauto" dr. vės ir D. L. K. "Kęstutis" dr. vės skautai ir kandidatai šį šeštadienį, rugsėjo 25 dieną, 10 val. iš ryto renkasi prie Lietuvių salės iškylos.

Iškyla įvyks jeigu bus gražus oras. Pasiimti sumuštinį. Praėjusią savaitę iškyla dėl lietaus neįvyko.

CIURLIONIO ANSAMBLIO KONCERTAI

Ciurlionio ansamblis buvo pakviestas ir sutiko koncertuoti: spalio 10 d. ALRKF kongreso spaudos akademijoje Clevelande, spalio 16 d. Detroito, spalio 30 ir lapkr. 1 d. Philadelphiaje ir Wilkes-Barre, lapkr. 14 d. Chicagoje.

RAMOVĖS SUSIRINKIMAS

L. S. "Ramovės" visuot. narių susirinkimas įvyks spalio mėn. 3 d. 11:30 val. Liet. salėje.

NAUJAS LIETUVIS GYDYTOJAS

Dr. Antanas Azelis, išlaikęs Ohio State Medical Board egzaminus, gavo teisę šioje valstybėje verstis medicinos gydytojo praktika.

Naujasis daktaras yra baigęs V. D. Universiteto medicinos fakultetą 1942 metais, dirbęs V. D. Universiteto klinikoje, Vokietijoje Hohen Peissen Berge kaip apylinkės ir kasyklų gydytojas. Amerikoje praktiką atliko New Yorko — Carson Peck Memorial, Unity ir St. Joseph ligoninėse, daugiausia dirbdamas akušerijos bei vaikų ligų srityse.

Daktarinis adresas: 1316 E. 89 St. Tel. CE 1-6890.

Nuo spalio mėn. 1 d. pradeda dirbti Dr. Vitkaus kabinete (Superior ir Norwood gatvių kampas). Darbo valandos pirmadieniais-ketvirtadieniais nuo 1 val. iki 3 val. ir nuo 7 iki 8 val. Penktadieniais ir šeštadieniais nuo 1 iki 3 val. Telef.: HE 1-0188.

TEISININKŲ SUSIRINKIMAS

Rugsėjo mėn. 26 d. šaukiamas Liet. Teis. Dr. Clevelando skyriaus narių visuotinis susirinkimas, kuris įvyks p.p. K. ir S. Lazdinių bute, 1192 E. 87 gatvė, Cleveland 3. Susirinkimas šaukiamas 4 val. p. p.

S. OZELIENĖ,

birutininkų pirmininkė, atvykusi į gen. Vl. Nagevičiaus laidojimo, iš Chicago, lankėsi Dirvoje.

ALBERTAS PUSKEPALAITIS,

buvęs spausdintuvų mašinų ir reikmenų atstovas Lietuvoje, dabar gyvena Chicagoje, lankėsi Clevelande ir Dirvoje. A. Puskepalaitis ir Amerikoje vėl pradeda atkurti savo prekybą.

ST. ŠIAUCIONAS

iš Binghamton, N. Y. lankėsi Clevelande ir išvyko aplankyti artimųjų į Chicago.

JONAS ŠENBERGAS,

atitarnavęs JAV kariuomenėje, grįžo iš Europos į Clevelandą.

CLEVELANDO SKAUTŲ RUDENS LAUŽAS

Lietuvos Skautų Brolijoje šiuo metu vedamos lietuviškos dainos varžybos. Tų varžybų rūmuose Clevelando skautų vietininkija spalio 24 d. lietuvių salėje ruošia rudens laužą-vakarą. Dabar yra vedami intensyvūs pasiruošimo darbai, telkiamos jėgos laužo programai. Laužą vesti sutiko LSB Vyr. Laužavedys sktn. V. Bražėnas iš Stamford, Conn. Kas turėjo ar neturėjo progos dalyvauti sk. vasaros stovyklos laužuose, yra kviečiami tądien skautų rudens laužan. Lietuviškoji daina mus gražins į mieluosius paneminius bei tėvynės šilus.

PARDUODAMAS DIDELIS NAMAS

su baldais, 6 butai po 2 kambarius ir 1 butas 4 kamb. Iš viso 16 kambarių. Per mėnesį \$495 pajamų. Centralinis šildymas. Parduodamas dėl savininko ligos. Lengvos pirkimo sąlygos. Kreiptis: 1960 E. 75 St. Tel. EX 1-2069 (40)

GERAS, PELNINGAS INVESTAVIMAS!

\$3200.00 pelno per metus atneš jums šitas mūrinis 4 butų (po šešis kambarius) apartamentas East Clevelande.

GRAŽU, PATOGU, PELNINGAI!

2 šeimų namas po 7 ir 8 kambarius, netoli Cain Parko, Cleveland Hts. Metinis buto pelnas \$1500.00. Žemas įmokėjimas.

Didesniam pasirinkimui apartamentų, dviejų ar vienos šeimos namų rezidencinėse apylinkėse, kreipkitės

I JONĄ NASVYTĮ, TEL. FA 1-5450

La Riche & Forte Realty Inc. Co.
GA 1-7228

PARDUODAMAS BUVĖS ŠERMENŲ NAMAS,

TINKAMAS KLUBUI AR ŠIAIP KOKIAI ORGANIZACIJAI. Žemai 2 dideli ir 2 mažesni kambariai. Antram augštas: butas gyvenimui, virtuvė, valgomasis ir salionėlis (front-room), 3 miegami kambariai ir 2 vonios. Trečiam augštas: 3 miegami ir vonia. Sklepe gražus poilsio kambarys. Taip pat parduodamas ir kitas, greta esantis dvejų šeimynų namas. Apžiūrėjimui klausti —

JANKAUSKAS, 6108 SUPERIOR AVE.

Soninės durys, antram augštas.
Tel. UT 1-2021

Pirkimo reikalą vesti su administratorium Dr. J. T. Vitkum, 1286 Norwood Rd. Tel. HE 1-0188 (41)

Maloniai kviečiame visus į š. m. rugsėjo mėn. 26 d. rengiamą Slovenian National House salėje (6417 E. St. Clair Ave.)

KONCERTĄ-BALIŲ

Programoje:

1. Solistė Juzė Augaitytė, Philadelphia, Pa.
2. Smuikininkas Izidorius Vasyliūnas, Lawrence, Mass.

Pradžią: 6 v. v.

Akademinio Skautų Sąjūdžio
Clevelando skyrius

PADEKA

Nuoširdžiai dėkojame vienui ar kitokiui būdu parėmusiems "Kario" gegužinę: p.p. Bačiulienė, Blumentalienė, Vl. Braziliui, J. Baranauskui, J. Baranauskui, J. Damušui, Gailiūšienei, Gaizčiui, Gecevičienei, G. Gudėnui, Januškienei, Jonaitienei, Jurksienei, Juodienėi, O. ir Ed. Karnėnams, Kliučiu, Mikolūnui, Macijauskui, Nevardauskui, Pautienienei, Paulioniui, Priminiauskui ir e. i. Sukarevičienei, Stankevičiui, O. ir P. Zidoniams ir visiems gegužinės dalyviams parėmusiems "Kari" \$204.25 čekiu.
L. S. "Ramovės" V-ba

PARDUODA SALDYTUVĄ IR VIRTUVĖS PEČIŲ

Saldytuvas 4 metų (gas), geram stovyje.
1331 E. 66 St.
HE 2-0599

AUTOMAŠINŲ TAISYMAS

Jonas Švarcas nuo kovo mėn. atidarė automašinių taisymo stotį. Jo dirbtuvės adresas:
7015 Wade Park Ave.
Telef.: HE 2-1236
Lietuviams duodama didelė nuolaida. Čia taip pat galima tartis dėl vartotų ir naujų mašinų pirkimo.

Patar! kaimynui

prenumeruoti

D I R V A I

KAMBARYS

Išnuomojamas kambarys su centraliniu šildymu. Norint yra ir garažas. Naujos parapijos rajone. Privilegija naudotis pačiais. Geras susisiekimas, arti krautuvės.

KE 1-5530

JUMS GERI NAMAI

St. Clair E. 118 St. labai geras 6 kamb. vienos šeimos, garzų gatvė, gaso šildymas, 2 garažai.

Tarp Superior ir St. Clair pelningas namas, \$130 per mėnesį ir 6 kambariai savininkui. Viskas tik \$13,000.

RAY NAUSNERIS,

Namų prekyba; namų, baldų ir automašinių apdrauda.
UL 1-3919 LI 1-9216
11809 St. Clair

Chimes Realty

1188 E. 79 St.
2 šeimų namas vienas prie kito, 7 ir 7 kambariai, gaso šildymas, 2 garažai. Eddy Rd.

6 butų mūrinis namas, gaso šildymas. Ansel Rd., tarp Superior ir St. Clair.

Vienos šeimos, 7 kambarių, greitam pardavimui. Garažas, gaso šiluma. E. 83 St., tarp Superior ir St. Clair.

Atstovas:
VICTOR BANIONIS
ofise UT 1-0323
namuose SW 1-9568

PARDUODAMAS NAMAS

Parduodamas vienos šeimos, 7 kambarių namas, 2 garažai. Naujai dažyta. Didelis sklypas. 1349 East 81 St. Kaina \$12,500.
RA 1-3309 (39)

Patar! kaimynui,
kad prenumeruotų
D I R V A

NAUJIENA MOTERIMS

Lietuviškos Alvinos Paulienės
SUPERIOR BEAUTY SHOP
Šį mėnesį pusmetiniui pradėdant \$6.50.

(7013 Superior, tel. UT 1-1932).
Ateikit į mano salioną ir būsit patenkintos savo grožiu.
Atdara nuo 9 val.

REMONTO DARBAI

Atlieku mažus ir pagrindinius namų remontus, tinto darbus, medžio darbus ir dažymą bei dekoravimą.

V. RICKUS-RICEVIČIUS
Tel. HE 2-0683
1505 Addison Rd.

PIX BEVERAGE

45 rūšių alaus — visoki gaivi nantieji gėrimai, vynas ir šampanas (prancūziškas). Parengiama vestuvėms, baliams, pūbūvims. Nemokamas pristatymas. Atdara ir trečiadieniais iki 1 val.
6903 Superior Ave. EX 1-3311

RADIO — TV TAISYMAS AMUR CO.

Sav. JUOZAS DAUTARTAS
Darbas garantuotas.
Šaukti kiekvieną laiką
8008 Clark Ave.
Telef.: OL 1-1790 (30)

NAMŲ IR ŪKIŲ PIRKIMO PARDAVIMO ĮSTAIGA

Visi, kurie turite parduoti namus ir ūkius ar norite pirkti, pirmiausia pasiteiraukite mūsų įstaigoje.

WADE PARK REALTY

7032 Wade Park Ave.,
Telef.: HE 2-2922
Sav. A. Kazakevičius,

LIETUVIAI DAŽYTOJAI

dažo ir dekoruoja namus. Duoda 12 mėnesių išsimokėjimą. Šaukti:
EX 1-4245 (30)

J. CIJUNSKAS LAIKRODININKAS

Taiso ir parduoda laikrodžius, apyrankes ir kitas brangenybes. Sąžiningas ir garantuotas darbas prieinamomis kainomis.

6210 Dibble Ave.,
Cleveland 3, Ohio
Tel.: EX 1-0376

Mūsų prekybinė garbė paremta 40 metų praktika parenkant medžiagų rūšis ir už jas garantuojant. Mes nelaikome antros rūšies medžiagų, o jų kainos žemesnės negu bet kurioj kitoj krautuvėj.

WOLFS FABRICS

7012 Superior Ave.

EN 1-3764

SUMUŠTINIAI. GĖRIMAI. SODA.

MARNELL'S

7023 Superior Avenue

Saldainiai, Riešutai, Popkornai
Čia susitikit savo draugus po pamalų
Geriausia kava mieste

PRADĖKIT MAŽĄ SUMĄ! BET PRADĖKIT DABAR!

Santaupos apdraustos iki \$10.000
3% palūkanų.

PASKOLOS JOSŲ PERKAMIEMS AR STATOMIEMS

NAMAMS

THE SUPERIOR SAVINGS AND LOAN ASS'N.

6712 Superior Ave. HE 1-2498
Cleveland, Ohio

GERESNĖS statybos kontraktoriai
ISTATO MONCRIEF ORO VENTILIACIJA
• ŠALDO vasarą • ŠILDO žiemą
THE HENRY FURNACE CO. MEDINA, O.

I. J. SAMAS, JEWELER

Šveicariški ir geriausi Amerikos laikrodžiai
Laikrodžių taisymas. Brangenybės. Įvairūs dovanų pasirinkimas.

7007 Superior Ave. Greta Ezella Theatre
Telef.: EX 1-3969. Bute: WA 1-2354

LEIMON'S CAFE

VISŲ LIETUVIŲ SUSITIKIMO VIETA

Alus. Vynas. Degtinė. Konjakai. Kiti gėrimai
Įvairūs valgiai, šeštadienį vakarais šokiai griežant geram orkestrui

731 E. 185 ST.

KE 1-9737

LIETUVIŲ KLUBO SVETAINĖ IR SALĖ

6835 SUPERIOR AVE.

Klubo ir salės vadovybė kviečia visus Clevelando lietuvius įstoti į Lietuvų Klubą ir nuolat lankyti svetainėje. Penktadieniais specialūs parengimai.

Kviečia visus lietuvius savojoj salėj daryti susirinkimus, atšvesti vestuves, rengti vakarus ir koncertus.

Pilnai padengta apdrauda UTah 1-4515

WM. DEBBS PAINTING CO.

WM. DEBBS
Namų Pagražinimas iš Vidaus ir iš Lauko
7526 Star Avenue Cleveland 3, Ohio

SUOPIS FURNITURE

Visokių rūšių baldai ir elektriniai bei kitoki reikmenys virtuvėi ir kiekvienam Jūsų buto kambariui

ŽEMOS KAINOS — MALONUS PATARNAVIMAS
689 East 185 St. IV 6-0400

Patogi vieta apsipirkti lietuviams naujakuriamis lietuviškoje krautuvėje

P J KERSIS

609 Society for Savings Bldg.—Cleveland, Ohio

OFISO TELEF.: MAIN 1-1773. REZIDENCIJA: PENINSULA 2621

Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiestiuose, kreipkitės į mane, gausia pigia kaina. Taipgi gausit patarNAVIMĄ įvairiuose apdraudose-insurance reikaluose. Sutaissau paskolas pirmo morgečio. Patarnavimas ir išpildymas garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

JAKUBS & SON FUNERAL HOME

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs
Licensijuoti laidojimų direktoriai ir balsamuotojai

25 metai simpatingo ir rimto patarnavimo
6621 Edna Avenue ENdicott 1-1763

DIRVA

THE FIELD

Redakcijos ir administracijos adresas — DIRVA, 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. — Telefonas: HEEnderson 1-6344. Redaktorius Baltys GAIDŽIONA (buto telefonas: GL 1-3976).

Baltų santarvei 20 metų

F. MACKUS

Šių metų rugsėjo mėn. 12 dieną suėjo lygiai 20 metų, kai buvo sudaryta Zenevoje trijų Baltijos valstybių — Estijos, Latvijos ir Lietuvos Santarvė, vadinama Baltų Santarve (Baltic Entente, Entente baltique). Sutartis buvo pasirašyta 12 d. rugsėjo mėn. 1934 m. ir kiek vėliau įregistruota Tautų Sąjungoje.

Mintis sudaryti baltų tautų vienybę bei sąjungą yra sena. Ji buvo keliama ir Taikos Konferencijoje Paryžiuje. Baltų tautos ir jų vadovaujanti asmenys gerai suprato realią padėtį. Jos žinojo, kad, nors skirtingos, bet panašios, turi tą patį laisvės troškimą, tas pats problemas, tuos pačius pavojus ir priešą. Jų bendradarbiavimas, įskaitant ir herojišką Suomiją, laisvės kovose negalima ir efektyvus. Politinėje srityje taip pat gana anksti imtasi iniciatyvos. Lietuvos užsienio reikalų ministras 1921 m. pavasarį nuvyko į Rygą, o vėliau į Talliną tartis baltų sąjungos ar santarvės reikalu. Ir vienu ir kitu buvo rasta visiško pritarimo. Buvo išdirbta gana smulki tos santarvės programa. Tais pačiais metais vasarą Latvijos užsienio reikalų min. Mejerovičius ir Estijos užsienio reikalų min. Pliū būvo su vizitais Kaune. Trijų Baltijos valstybių sąjungos programa smulkiai aptarta ir pradėtas jos vykdymas. Vėliau, vyriausybė pasiekė, Lietuva nepažeidė pradedamos iniciatyvos.

Šia prasme reikia taip pat paminėti ilgameio Latvijos užsienio reikalų min. Mejerovičiaus veiklą ir pastangas sudaryti baltų sąjungą įtraukiant Suomiją ir Lenkiją. Lenkija, pagrobusi Lietuvos sostinę Vilnių su sritimi, su agresingais tikslais Lietuvos atžvilgiu, sudarė didelę kliūtį trijų Baltijos valstybių vienybei. Lenkų diplomacija, sistemingai ir atkakliai dirbdama, vis daugiau įgijo įtakos ir Talline ir Rygoje. Mejerovičiaus pastangos buvo apvainikuotos karinės ir kultūrinės sąjungos 1923 m. sudarymu tik tarp Latvijos ir Estijos. Jo pastangos pritarė prieš šio pakto Lietuvą dėl Lenkijos atkaklaus priešinosi buvo tuščios.

Prieš "trijų mažųjų" santarvę visais būdais veikė Sovietų Rusija. Dar 1918 m. gruodžio 25 d. Ižvestija rašė:

"Estija, Latvija ir Lietuva randasi tiesioginiai ant kelio Rusijai į Vakarų Europą ir tuo sudaro mūsų revoliucijai kliūtį, nes jos skiria Sovietų Sąjungą nuo revoliucinės Vokietijos... Ta mus skirianti siena turi būti sugriauta. Raudonasis Rusijos proletariatas turėtų geriausią progą savo įtakai panaudoti Vokietijos revoliucijoje, Baltijos jūros užvaldymas įgalintų Sovietų Sąjungą suaktyvinti sovietinę revoliuciją skandinavų valstybėse, ir taip Baltijos jūra taptų sovietų revoliucijos jūra".

Labai ryškiai Sovietų Sąjungos tikslus Baltijos valstybių atžvilgiu išreiškė Sovietų Sąjungos pasiuntinys Latvijoje Černykh 1926 sovietų užsienio reikalams kolegijoje:

"Pagrindinis Sovietų Sąjungos uždavinys Baltijos valsty-

bėse yra Baltijos sąjungos sukludymas. Mūsų pastangos Baltijos valstybes laikyti išskirtas iki šiol buvo nesekmingos, nes Sovietų akcijos sistema šiuo atveju yra su plyšiais. Kita vertus, Sovietų diplomatija nesuiprato išnaudoti priešingumus, kurie skiria Lenkiją ir Lietuvą Vilniaus klausimu. Vienas pirmaeilis klausimų yra Lietuva ir Latvija skirti nuo jų šiaurinio ir pietinio kaimynų. Baltijos sąjungos sukludymo planui realizuoti yra svarbu propaguoti šių kraštų politinės ir ekonominės sąjungos su Sovietų Respublika idėją. Lietuva ir Latvija turi kaip pirmos valstybės sudaryti vieną šios sąjungos dalį. Kiek tai liečia Estiją ir Suomiją, jų dalyvavimas galėtų reikštis tik ekonominiu atžvilgiu".

Šia proga pažymėtina, kad Sovietai, Estijai ir Latvijai pasirašius karinę sąjungą ir muitų uniją 1923 m., reagavo pučū Talline 1924 m. gruodžio 1 d.

1934 m. rugsėjo 12 d. Baltų Santarvės ir bendradarbiavimo sutartimi buvo numatyta derinti tarpusavyje Lietuvos, Latvijos ir Estijos užsienio politiką ir savitarpinę paramą diplomatinėje srityje. Du kartu į metus rinkdavosi užsienio reikalų ministrai į konferencijas, kurios vykdavo paeiliui — Rygoje, Kaune ir Talline. Tarptautiniame forume trijų Baltijos valstybių svoris be abejonės padidėjo. 1926 m. Baltų Santarvė gavo nenuolatinio nario vietą T. S. Taryboje. Deja, pradedant 1933 m. pasireiškė aiškus Tautų Sąjungos autoriteto smukimas, kolektyvinės saugumo sistemos griovimas, dvišalių pakty sudarinėjimas, kas mažoms valstybėms reikė svetimos valios priėmimą ir agresijos rengimą. Visos trys Baltijos valstybės greitai, beveik tuo pačiu laiku buvo priverstos pasirašyti nepuolimo sutartis su Sovietų Sąjunga, kuri jas jau buvo pasidalinusi su nacių Vokietija, ir greitai jos buvo užpultos ir pavergtos.

Regionalinės santarvės, kaip Baltų Santarvė (Estija, Latvija ir Lietuva), Mažoji Santarvė (Čekoslovakija, Rumunija ir Jugoslavija) įkurta 1921 m., Balkanų Santarvė (Graikija, Turkija, Jugoslavija ir Rumunija) įkurta 1934 m. buvo laikomos dalimi bendros kolektyvinio saugumo sistemos, atstovaujamos Tautų Sąjungos, kaip visai suordinamos ir su dabartine UNO sistema. Jų mintis ir realūs pasiekimai buvo keliama ir studijuojami dar prieš antrąjį karą ryšium su galima būsima Europos organizacija. Pav. mūsų prof. M. Roemeris 1936 m. buvo pakviestas į Paryžių, kur Carnegie Dotacijos skaitė paskaitą apie Baltų Santarvę, paskaitą, kuri įėjo į prof. Tibal skaitomą kursą apie regionalines santarves ir Europos organizaciją, ir kuri buvo atspausdinta tame pačiame žurnale.

Minint Baltų Santarvę šiandien vis dėlto jos negalime laikyti modeliu, kuriuo pasitenkin-

tum dabar, ar atgavus laisvę santykiams tarp trijų Baltijos tautų nustatyti. Reikia ruošti dirvą, įieškoti būdų ir formų glaudesniai šių tautų bendradarbiavimui visose srityse.

Strasbūre iškilmingai paminėta Lietuvos, Latvijos ir Estijos Santarvės ir Bendradarbiavimo sutarties pasirašymo dvidešimtmėtis

Minėjime žodį tarė L. D. S. S. Lozoraitis, vienas sutarties signatarų, p. Dr. S. Bačkis, Lietuvos atstovas Prancūzijoje, p. O. Grosvald, Latvijos Ministeris Prancūzijoje ir p. K. R. Pusta, Estijos Ministeris Prancūzijoje.

Minėjimui pirmininkavo senatorius p. E. Pozet, tardamas žodį minėjimo pradžioje ir gale. Minėjimas praėjo labai jaukioje nuotaikoje ir buvo atžymėtas vietos prancūzų spaudoje. Sveikinimai buvo gauti iš Gen. Konsulo p. J. Budrio, L. L. K. Pirm. V. Sidzikausko ir Prancūzų Komiteto už Laisvąją Europą.

Minėjimam atsilankė šie augštieji svečiai: Europos Tarybos Patariamojo Seimo vicepirmininkas Bogdano-Pico, Europos Tarybos Gen. Sekretorius Ambasadorius L. Marchal, Gen. Sekretariato politinis Direktorius Ruggiero Farace, Europos Patariamojo Seimo nariai — p. de Fe-

lice, Europos Federalistų Sąjungos Centro Komiteto Pirmininkas, p. Min. Marguo (luksemburgietis), p. K. Wistrand, Specialios Komisijos gindanti interesams tautų, kurios nėra atstovaujamos Europos Taryboje, pirmininkas, tos komisijos Sekretorius p. Hunt, Strasbūro miesto ir Bas-Rhin departamentu deputatai ir senatoriai — p.p. Bapst, Klock, Koesler ir R. Kadus, kuris kartu yra Strasbūro miesto viceburmistras; Strasbūro Vyskupo pavaduotojas protonotaras Mgr. Neppel, Izraelitų Konsistorijos Pirmininkas, "Dernieres Nouvelles Alsace" Direktorius p. Knittel ir kitų Strasbūro laikraščių redaktoriai. Taip pat dalyvavo egziličių atstovai — min. de Auer (Vengras), grafas Raczyński (Lenkų Ambas.), prof. Halecki, Europos Kolegijos. Vadovybė, tos kolegijos įvairių tautinių grupių studijų vedėjai, lietuviai, latviai ir estai studentai bei baltų kolonijų Strasbūre ir Mulhouse pirmininkai bei tarybų nariai — kun. Krivickas, kun. J. Petrosius, Dr. Aleksandravičienė, Zieds, Mikkelson, Strasbūro Rotary Klubu pirm. Metzger, Agence France Presse atstovas p. Brunswick ir prof. Rudrauff. Viso dalyvavo 75 svečiai.

Nebūdama Strasbūre apgailėstavo negalėdami dalyvauti buvę Min. pirm. Paul Reynaud, Robert Schuman, Guy Mollet — Europos Tarybos Patariamojo Seimo pirmininkas, buvę ministrai — Naegelen, de Menthon, gen. Koenig, H. Frenay, Barrachin, R. Bichet, Maurice Schumann, Mgr. Maurer, H. von Brentano, sen. de la Valle Paus-sin, sen. Zussy, Strasbūro Burmistras Frey, gen. Pernot, min. R. Ristelhuber, pulk. Chabannier, Germaine Kellerson, Pell-nij, Potulicki, Rebatter, Dr. Re-tinger — Europos Sąj. Gen. Sekretorius ir delegatas, bei kiti. Amerikos Balso atstovai kalbas įrašė į juostas.

Vienam iš pirmųjų Lietuvos Nepriklausomybės kovų savanoriui-kūrėjui

Gen. VLADUI NAGIUI-NAGEVIČIUI

mirus, jo žmonai ir artimiesiems nuoširdžią užuojautą reiškia

L. S. "Ramovė"

Gen. VL. NAGIUI mirus,

jo žmonai reiškia gilią užuojautą

Lietuvių Tautinis Akademinis Sambūris Clevelande

Lietuvos kariuomenės savanoriui-kūrėjui

Gen. VL. NAGIUI-NAGEVIČIUI

mirus, nuoširdžią užuojautą reiškia žmonai ir artimiesiems

Ona ir Kazys Karpiai

Gerbiamam mūsų Mecenatui,

GEN. VLADUI NAGIUI

mirus, jo žmonai reiškia nuoširdžią užuojautą

Stud. Ats. Karininkų Korp! "Ramovė"

Mūsų nariui

ANTANUI KAZLAUSKUI

mirus, žmonai, dukterims, žentams ir artimiesiems nuoširdžią užuojautą reiškia

Tautinės Sąjungos Clevelando skyrius

Mirus mūsų nariui

BRONIUI BARTKŪNUI

nuoširdžią užuojautą reiškia žmonai, dukteriai ir artimiesiems.

SLA 136 Kuopa

THE STROH BREWERY CO., kurios centras yra Detroitė ir šiais metais veda plačią akciją už šio alaus vartojimo išplėtimą Ohio valstybėje, aktyviai remia sportą ir kultūrinę veiklą. Visą vasarą Stroh Brewery Co. skelbimus matome ir Dirvoje. Ir manome, kad apie tą alų pagalvojate. Detroitė Red Wing ledo rutulio klubas pranešė, kad jų 35 rungtynės bus transliuojamos pasikeičiant per WXYZ-TV. WJBK-TV ir WWJ-TV televizijos stotis. Programa yra remiama STROH BREWING COMPANY. Nuotraukoje yra Jack Adams, klubo vedėjas, Edwin K. Wheeler, WWJ-TV pirmininkas, Harold S. Wagner, viceprezidentas Stroh Brewing Co. prekybos Gayle V. Grubb, WJBK-TV direktorius ir James Riddell, WXYZ-TV prezidentas.

Ką mačiau Vengrijoje?

(Atkelta iš 1-mo pusl.)

į Hortobagy puštą. Tiesa, per-dėti saugumo nuostatai sukludė susidaryti vaizdą apie krašto pramonės augimą, o šis, be abejo, yra būdingiausias režimo laimėjimas. Jau sutartas vizitas į Csepelio pramonės rajoną netoli Budapešto buvo atšauktas; Stalinvaros dideliu lanku lenkė pramonės įmonės, o užsienio fotografas galėjo juos fotografuoti tik iš kilometrinių atstumų; Debrecene man neduok anksčiau. Tačiau to dar neužtenka Budapešto gyventojų elgesiu pateisinti, o tas jų elgesys sveikatai atžvilgiu yra neatsargus. Žmonės, su kuriais aš tuo klausimu kalbėjau, paprastai teisingo šavo tarimą neatsargumą dviem motyvais: pirmiausia tuo, jog per daugelį teroro metų jie instintyviai pajuntą pavojų, kai turį reikalo su policijos agentais, antra, kad daugelis kiemsargių ir kitokie režimo įrankiai irgi esą užsikrėtę bendru abejingumu, nustoję pasitikėjimo ir nebe taip uoliai atliek savo žnipinėjimo bei provokavimo pareigas. Partijos žargonu kalbant: daugeliui partijos narių trūksta "revoliucinio budr-viso bet kuriuo būdu suvaržyti mano judėjimo laisvę. Aš taip pat be sunkumų galėjau pakeisti viešbutį.

Tačiau didžiausia staigmena buvo gyventojų laikysena. Budapešte, tame mieste, kur vyko teatraliniai procesai ir kur buvo rengiamos kitokios demonstracijos, žmonės vargu ar turi baimę prieš kontaktą su užsieniečiais. Ne tik tai kad jie gatvėje ar restorane svetimsaliui savo pačių iniciatyva ir, matomai, nesibijodami provokatorių išleis į širdį ir jam garsiai bei atvirai pasako savo nuomonę apie padėtį krašte; jie nesivaržydami sėda su juo už stalo ir lipa į jo automobilį arba kviečia jį pas save į namus.

Režimo priešininkai, — o šiandien yra sunku surasti kitokių žmonių, nebent tikrai mištingose — sutinka, kad policijos slogutis žymiai palengvėjęs nuo perėtų metų liepos mėnesio, kai buvo paskelbtas naujas kursas ir kai buvo likviduotas darbo stovyklos prevencinio arešto kalniamas; o jie patys arba paleisti arba perduoti normaliniams teismams. Tiesa, ir šiandien dar tenka girdėti apie suėmimus, o Debreceno provincijos mieste, kuriame aš dešimtį metų buvau opozicijoje prieš Horthy režimą, o taip pat tie admirolo šnekūs nekaip sostinėje. Tikros laisvės nuo baimės totalitarinio režimo negali būti; tačiau Budapešte pakartotinai galima buvo girdėti pasakymą: "Mes

jaučiamės laisvesni, nekaip prieš vienerius metus". Norėdami suvokti, ką tatau reiškia, turime pažinti totalitarinių valstybių gyventojų psichologiją ir žinoti, kaip jiems yra sunku pripažinti, jog iš viso galimas jų būklės pagerėjimas, kol dar toliau gyvena pats režimas.

Pereitų metų liepos mėnesį vengrų saugumo organai gavo įsakymą "nebe taip griežtai griebti žmones, kaip tai buvo anksčiau. Tačiau to dar neužtenka Budapešto gyventojų elgesiu pateisinti, o tas jų elgesys sveikatai atžvilgiu yra neatsargus. Žmonės, su kuriais aš tuo klausimu kalbėjau, paprastai teisingo šavo tarimą neatsargumą dviem motyvais: pirmiausia tuo, jog per daugelį teroro metų jie instintyviai pajuntą pavojų, kai turį reikalo su policijos agentais, antra, kad daugelis kiemsargių ir kitokie režimo įrankiai irgi esą užsikrėtę bendru abejingumu, nustoję pasitikėjimo ir nebe taip uoliai atliek savo žnipinėjimo bei provokavimo pareigas. Partijos žargonu kalbant: daugeliui partijos narių trūksta "revoliucinio budr-viso bet kuriuo būdu suvaržyti mano judėjimo laisvę. Aš taip pat be sunkumų galėjau pakeisti viešbutį.

Tokių būdu šiandien Budapešte pasidarė gana lengva užmegsti kalbą su įvairiausių profesijų žmonėmis. Tuo pat metu galima konstatuoti į akį krentantį nuomonių vienodumą viešose diskusijose, kuriose vyko teatraliniai procesai ir kur buvo rengiamos kitokios demonstracijos, žmonės vargu ar turi baimę prieš kontaktą su užsieniečiais. Ne tik tai kad jie gatvėje ar restorane svetimsaliui savo pačių iniciatyva ir, matomai, nesibijodami provokatorių išleis į širdį ir jam garsiai bei atvirai pasako savo nuomonę apie padėtį krašte; jie nesivaržydami sėda su juo už stalo ir lipa į jo automobilį arba kviečia jį pas save į namus.

Režimo priešininkai, — o šiandien yra sunku surasti kitokių žmonių, nebent tikrai mištingose — sutinka, kad policijos slogutis žymiai palengvėjęs nuo perėtų metų liepos mėnesio, kai buvo paskelbtas naujas kursas ir kai buvo likviduotas darbo stovyklos prevencinio arešto kalniamas; o jie patys arba paleisti arba perduoti normaliniams teismams. Tiesa, ir šiandien dar tenka girdėti apie suėmimus, o Debreceno provincijos mieste, kuriame aš dešimtį metų buvau opozicijoje prieš Horthy režimą, o taip pat tie admirolo šnekūs nekaip sostinėje. Tikros laisvės nuo baimės totalitarinio režimo negali būti; tačiau Budapešte pakartotinai galima buvo girdėti pasakymą: "Mes

siekė atstatyti Didžiąją Vengriją. Jie buvo pasirodę iš pagrindų pasimokyti ir persiorientuoti.

Pasitikėjimo kapitalas, kurį komunistai turėjo vienoje tautos dalyje, per trumpą laiką buvo galutinai išaikšvotas. Partijos bazė, siekusi masių, emė trupėti, kai komunistai smurtu pradėjo išstumti koalicines partijas. Procesai prieš augstusius bažnytinis prelatus Mindszenty ir Groszą tą raidą dar pagreitino. Mažųjų įmonių suvalstybinimas ir gausiai praktikuota buvusių pasiturinčių žmonių deportacija į krašto rytų sritis, apie kurias žmonės dar šiandien kalba su pasibaisėjimu, tuo tarpu kai apie teatralinius procesus beveik nebeužsimenama, atstūmė paskutinius vidurinio luomo šalininkų likučius. Tuo tarpu savo šalininkų darbininkų klases ir ūkininkų tarpe komunistai neteko, kai pradėjo be atodairos vykdyti pramonės ugdymą ir prievartinę kolektyvizaciją, kuri imta įgyvendinti 1950 metais. Darbininkai nusistatė prieš vyriausybę, kai pradėta dar labiau greičinti darbo procesą, tuo pat metu kai didėjo pragyvenimo išlaidos ir mažėjo prekių atsargos, o juk buvo žadėta pakelti bendrą gyvenimo lygmenį; gi buvusieji žemės ūkio darbininkai, kurie režimo dėka buvo gavę smulkios sklypus, su pagrindu vertino kolektyvizaciją kaip grįžimą kitokiui pavidalinimui ir latifundijų sistemai, taigi kaip žemės pagrobimą ir naują degradavimą proletariato padėtin.

Viso to išvadoje komunistų partija, kuri prasidėjo kaip sekta ir kuri išorinių palankių aplinkybių dėka kurį laiką buvo įgijusi masinę bazę, dabar vėl nūsmuko iki izoliuotos sektos lygio, tatau dėl Maskvos įsakytos industrializacijos ir kolektyvizacijos politikos, — bet vis dėlto sektos, kuri, pasiremddama savo policijos aparatu ir remiama rusų okupacinės pajėgos, vis dar laiko valstybės vairą tvirtai savo rankose.

(Bur daugiau)

NUPIRKO DAIL. V. K. JONYNO DARBUS

Print Department of the New York Public Library, kuris yra Amerikos kontinento didžiausias ir svarbiausias grafikos muziejus, šiomis dienomis įsigijo 4 Vytauto Kazio Jonyno gravūrų rinkinį. Tai yra medžio raižiniai: "Sventas Antanas" (1950), "Meilės žvaigždė" (1949) ir "Piemenėlis laukuose" (1950), o taip pat litografinė technika sukurta spalvotą gravūrą "Baricharach" (Reino peizažas).